



א' בתמוז תשע"ט
04 ביולי 2019

0491-0022-2019-009243
בד"מ: 89.17

בבית הדין למשמעת של עובדי המדינה בחיפה

יו"ר המותב	עו"ד אורי כהן – אב בית הדין	בפני :
חברת המותב	גב' טליה פרידלר	
חבר המותב	עו"ד פיראס פראג'	
	עו"ד אנסטסיה שפרנובסקי	התובעת :
	יורם רוזנברג	הנאשם :
	עו"ד תמי אולמן	ב"כ הנאשם :

הכרעת - דין

1. הנאשם יורם רוזנברג, יליד 1968, עובד משרד החינוך ששימש, במועדים הרלוונטים לתובענה, מנהל חטיבת הביניים אורט "אפק" בקרית ביאליק (להלן – בית הספר), הועמד לדין משמעתי בגין עבירות משמעת שביצע, על פי הנטען, ביחס לסגניו בבית הספר, א.י. ילידת 1970 (להלן – המתלוננת).
2. כתב התובענה הכיל 2 אישומים, אשר בגין כל אחד מהם יוחסו לנאשם עבירות משמעת לפי סעיפים 17(1), (2) ו-3 לחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג – 1963 (להלן – החוק).
3. יצויין כי באופן מהותי הכיל האישום הראשון שני פריטים (טענות להטרדה מינית בגין אירועים במהלך החודשים יולי-אוגוסט 2016, ובגין אירוע מיום 1.9.2016). בהתאם לכך התנהל הדיון בפנינו, וסוכמו סיכומי הצדדים. באישום השני נטען כי הנאשם התנכל למתלוננת והתעמר בה לאחר שובה לעבודה, בחודש ספטמבר 2016, ובמשך שנת הלימודים.
4. בהכרעת דיננו נעמוד על עובדות כל אישום ואישום על פי חלוקה שציינו לעיל (שני פריטי האישום הראשון והאישום השני).

5. **מבוא**

המתלוננת אשת חינוך ותיקה הועסקה בבית הספר כשבע שנים, מתוכם שימשה במשך חמש שנים סגנית המנהלת, זאת לשביעות רצונה המלאה של מנהלת בית הספר דאז הגב' אביגייל גרינברג.

לקראת פרישתה הצפויה בחודש יולי 2016 של הגב' גרינברג משירות המדינה, התמודדו המתלוננת והנאשם, שהועסק באותה עת כמנהל בית ספר אחר וזכה להערכה רבה, על משרת הניהול שהתפנתה, והנאשם זכה בה.

לאחר זכייתו במכרז נפגשו הנאשם והמתלוננת, במהלך החודשים יולי – אוגוסט 2016 (אם כי באופן חלקי ולא רציף) בבית הספר, להכנת שנת הלימודים תשע"ו. ההכנה באותם חודשים התנהלה, על פני השטח, על מי מנוחות, אולם עם פתיחת שנת הלימודים ביום 1.9.2016 גבה ההר ביניהם, ולימים צפו ועלו והתפרצו המטענים שנשא כל אחד מהם עד שפילסו נתיבם לתובענה דנן.

6. **פריטי האישום הראשון – טענות למעשים של הטרדה מינית בחודשים יולי – אוגוסט שנת 2016**א. **ואלה העובדות שנטענו בפרטי אישום זה:**

1) במהלך חודשים יולי-אוגוסט בשנת 2016 (להלן – חודשי הקיץ), הנאשם נפגש עם א.י. בבית הספר הרעיף עליה שבחים, כינה אותה "ממיי" והיה נוגע בה, בלא הסכמתה, ביד, במותן, בכתף ובצוואר, תוך שיחה עימה, ואף לחש לה באוזן במספר מקרים.

2) בהזדמנות אחת, במועד שאינו ידוע במדויק לתביעה, הנאשם ו-א.י. הגיעו לתיכון אורט ביאליק לפגישה עם המנהלים הפדגוגיים ורכזת המתמטיקה. בזמן שהשניים חיכו לבדם בחדרה של המנהלת הפדגוגית של התיכון, ליטף הנאשם את קרסולה של א.י. בלא הסכמתה, וכאשר היא נרתעה הוא החמיא לה על השרשרת שענדה על קרסולה.

3) בהזדמנות אחרת, במועד שאינו ידוע במדויק לתביעה, כאשר א.י. חזרה ממכרז שהשתתפה בו ביקש ממנה הנאשם לעמוד, סרק בעיניו את גופה ואמר "את לבושה יפה".

ב. התביעה טענה כי מעשיו אלה של הנאשם מהווים מעשים של הטרדה מינית לפי ס' 3(א)(2) לחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח - 1998 (להלן – החוק למניעת הטרדה מינית), וכן עבירה של הטרדה מינית לפי סעיף 5(א) בצירוף ס' 3(א)(4) ו-3(א)(6)(ג) לחוק למניעת הטרדה מינית. בנוסף, מעשיו של הנאשם מהווים עבירה של מעשים מגונים לפי סעיף 348(ג) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977, וכן עבירה על פסקה 43.421(ב)(2) לתקשי"ר.

סעיף 3(א)(2) לחוק למניעת הטרדה מינית קובע כי הטרדה מינית היא "מעשים מגונים כמשמעותם בסעיפים 348 ו-349 לחוק"; סעיף 3(א)(4) לחוק האמור מגדיר הטרדה מינית גם כ"התייחסויות חוזרות המופנות לאדם, המתמקדות במיניותו, כאשר אותו אדם הראה למטריד כי אינו מעוניין בהתייחסויות האמורות"; סעיף 3(א)(6)(2) לחוק למניעת הטרדה מינית קובע כי ככל שמופנות אותן התייחסויות לאדם הנמצא במסגרת יחסי עבודה.... תוך ניצול מרות ביחסי עבודה או שירות – אין צורך להוכיח כי המוטריד הראה למטריד שאינו מעוניין בהצעותיו בעלות האופי המיני או

בהתייחסויותיו החוזרות המתמקדות במיניותו.

7. הראיות המתייחסות לטענה שהנאשם הטריד מינית את המתלוננת בחודשי הקיץ של שנת 2016-

ביום 19.6.2017 פנתה המתלוננת באמצעות באי כוחה עורכי הדין זוהר גיפס ואדר שוורץ (ת/5) לד"ר סהר הראל, לשעבר מנהל מחוז חיפה במשרד החינוך, והלינה, בין היתר, על התנהגותו של הנאשם כלפיה בחודשי הקיץ שנת 2016.

כך נטען בפנייה כי הנאשם, שמונה לתפקידו בתום שנת הלימודים הקודמת (דהיינו, שנה"ל תשע"ו) החל במהלך חופשת הקיץ לבצע חפיפה מקצועית מלאה עם המתלוננת "אלא שכבר ממועד זה נהג מנהל בית הספר כנגד מרשתנו בהתנהגות המנוגדת להוראות החוק למניעת הטרדה מינית, וזאת על בסיס יומיומי (ההדגשה במקור – א.כ.) תוך שהוא מנצל כל הזדמנות למגע ולקרבה פיזית אליה, ללא הסכמתה. על פי התרשמותה של מרשתנו, מנהל בית הספר נוהג כך עם מורות נוספות. למרות זאת מרשתנו ניסתה פעם אחר פעם להתחמק מפעולותיו של מנהל בית הספר, ודאגה להמשך ההכנה המקצועית וחפיפתו של המנהל בתקווה שיחדל מהתנהגותו זו".

בטופס פנייתה ת/4 מיום 20.6.2017 לגב' אושרה לרר, הממונה על מעמד האישה במשרד החינוך, מסרה המתלוננת כי ההטרדות המיניות כלפיה היו לפני ה-1.9.2016. בתלונתה הציגה דפוס עקבי של התנהגות מינית מצד הנאשם: "כשהוא מדבר איתך הוא צריך להניח יד על הזרוע או על הכתף, או על הצוואר ולדבר איתך. הוא יכול כביכול ללחוש לך באוזן, ואת מרגישה את הנשימות שלו. יום אחד ישבנו אחד ליד השני, הייתה לי שרשרת, הוא התיישב לידי והניח את היד שלו על הרגל/קרסול שלי – ואמר "איזו שרשרת יפה", ומלטף לי את הרגל על הקרסול. כשהוא בא צריך לתת נשיקה, לחבק, כשהוא הולך גם: חיבוק, נשיקה. אני רואה שזה עם עוד מורות יש לו מבטים שהוא חודר אותך, מסתכל עליך ואת מרגישה שהמבט נתקע והוא בוחן אותך מלמעלה למטה. כל הנגיעות והמבטים היו ארועים חוזרים". עוד הוסיפה כי הרגישה "שהנגיעות היו מיניות, לא יכולתי לשאת את הנגיעות האלה, הליטוף שמתווסף לנגיעות לא היה תמים".

בהודעתה ת/6 מיום 1.8.2017 בפני חוקר המשמעת חזרה המתלוננת על התיאורים האמורים והוסיפה כי "במהלך הקיץ הנאשם דיבר איתה בחביבות יתר, למשל הרעיף שבחים, כינה אותי "ממיי", פירגון כל הזמן על העבודה". הנגיעות שנגע בה הנאשם (באמה, בזרוע, בצוואר, במותן), והנחת היד על כתפה ונישוקה בלחי גרמו לה להרגשה לא נעימה "והרגשתי שנשמתי נעתקת, הרגשתי משותקת ללא יכולת להגיב, ומהסיבה הזאת לא אמרתי לו שום דבר" (ת/6, עמוד 2, שורות 12 – 21). היא לא הגיבה על אותן נגיעות, שלטענתה חזרו על עצמן כי "לא היה לי אומץ להגיב לו. חששתי כי רציתי שתהיה עבודה טובה בינינו, לא היה לי את האומץ" (שם, בעמוד 3, שורות 15 – 18).

המתלוננת אף החרישה כאשר הנאשם, לטענתה, ליטף את קרסולה: "צריך להבין שזה מנהל חדש, ואני ניסיתי ליצור קשרים טובים ואווירה טובה, והוא ראה שנרתעתי וקיוויתי שהוא יפסיק מעצמו". (ת/4,

עמוד 3, שורות 6 – 8).

תיאוריה של המתלוננת חזרו על עצמם גם בעדותה בפנינו (עמודים 5 – 6 לפרוטוקול, שורות 1 – 36, 1 – 14, בהתאמה; כן ראה בעמודים 58 – 59 לפרוטוקול, שורות 1 – 36, 1 – 9, בהתאמה).

יוער כי המתלוננת טענה כי האירועים התרחשו על בסיס יומיומי מ-20.6.2016 ועד 1.9.2016. דא עקא, שהנאשם עצמו נעדר מבית הספר לרגל חופשה בחו"ל בין התאריכים 23.7.2016 – 4.8.2016, והמתלוננת עצמה נעדרה לרגל חגיגות הבר מצווה של בנה בין התאריכים 12.7.2016 – 24.8.2016.

בעדותה מסרה המתלוננת כי התקשורת המילולית עם הנאשם טרם הגיעו לבית הספר (ולאחר זכייתו במכרז לניהול בית הספר) הייתה "תקשורת טובה, נעימה, חביבה, חיזוקים של תודה, תודה רבה" (עמוד 4 לפרוטוקול, שורה 32).

באשר לאירועים בחודשי הקיץ הציגה תמונה פחות דרמטית מהתיאורים הקודמים שהציגה, כפי שפירטנו לעיל:

"ת. אני רוצה אפילו לחדד שאנחנו מסתכלים על משהו מבחוץ, אנו רואים אותו לפעמים גם באור שונה ולמה אני מתכוונת? כשאני בשבוע הזה, ככה.. הסתכלתי על הכל ואני יכולה להגיד שבשלושה חודשים הראשונים, בחודשים שישי, שביעי, שמיני – לפני התקיפה שהיתה, הסתכלתי על זה איך נעשה בקצב הדברים, הדברים שנאמרו. בהתחלה זה היה נגיעות, אף פעם לא ידעת איפה לשים את זה. מאוד היה חשוב לי ליצור מערכת יחסים טובה איתו, לעבוד מולו מקצועית, מערכת יחסים טובה ולהכיר את הבן אדם. לא הכרתי אותו, לא ידעתי מיהו ומהו. בסרט שאני רואה את זה, בסדר, נגיעה קצרה, אבל לאט לאט התדירות של הנגיעות, משך הזמן שהוא שאיר את היד שלו עלי – תוך כדי דיבור, זה הלך והתגבר." (עמוד 45 – 46 לפרוטוקול, שורות 20 – 26, 1, בהתאמה).

וכן: "עצם העובדה שלפני כן (לפני ה-1.9.2016, א.כ.) זה היה נגיעות, נשיקה, צחוקים ומשתפים פעולה והכל טוב ויפה"... (עמוד 46 לפרוטוקול, שורות 2 – 3; ההדגשה כאן ובכל מקום אחר שלנו, אלא אם יאמר אחרת, א.כ.).

עוד מסרה כי לאחר ה-1.9.2016 החליטה כי "מפה הדברים צריכים להיות ברורים ולא יכולים לצחוק ביד או לעבור גבולות..." (עמוד 46 לפרוטוקול, שורות 34 – 35).

וכן: "לפני ה-1.9 הכל היה בחיך, הכל היה באהדה, בהערצה אליי והכל היה טוב..." (עמוד 47 לפרוטוקול, שורות 3 – 4).

לגבי הטענה שהנאשם קרא לה "מאמי" אישרה המתלוננת, כי השימוש בביטוי זה שגור גם בפיה: "ת. חשוב להדגיש שזו השפה שלו, הוא היה מכנה אותנו "מאמי" ובהתחלה אפילו אני שמתי לב שאני משתמשת פתאום במונח שלא השתמשי בו קודם – זה חלק מההווי בבית הספר, שהוא קרא "מאמי,

בואי" וכל מיני דברים כאלה, ופתאום שמתני לב שגם אני משתמשת במונח הזה – כשלא השתמשת לפני כן ואני בעצמי הפסקתי עם המונח הזה..." (עמוד 49 לפרוטוקול, שורות 27 – 30; כן ראה בעמוד 6 לפרוטוקול שורות 9 – 10: "בהתחלה היה אומר - "מאמי" וכל מיני מילים שבאיזה שלב אנחנו התחלנו לדבר בשפה הזו").

עוד מסרה לגבי ההתנהלות בינה לבין הנאשם בחודשי הקיץ: "כן דיברנו בחיבה, דיברנו יפה... אבל לאט לאט זה עבר את הגבול" (עמוד 49 לפרוטוקול, שורות 33 – 34).

מכל מקום, אין חולק שהמתלוננת שהלינה ש"הנגיעות לאורך כל החופשה, הם לא במקום, הוא המנהל שלי אנחנו לא באים לעבוד כדי שיגע בנו" (עמוד 30 לפרוטוקול, שורות 30 – 31), לא אמרה לנאשם לחדול מעשיו. בתשובה לשאלת בית הדין מדוע לא הורתה לו להפסיק, השיבה "שאלה טובה" (שם, בשורות 33 – 36).

בחקירתה הנגדית של המתלוננת עולה כי כבשה תלונתה ולא סיפרה לגורמים רבים על הפגיעות שחוותה לטענתה מהנאשם בחודשי הקיץ 2016.

כך מסרה שלא סיפרה לבעלה בזמן אמת על האירועים הנטענים, וכי אינה זוכרת מתי סיפרה לו: "לא זוכרת בדיוק מתי, מה שכן... עשיתי לו מה שנקרא במהלך השנה "הכנה", וסיפרתי לו על איך הוא מתנהג בבית הספר, איך שהוא נוגע באחרות. כן סיפרתי לו ולא סיפרתי על עצמי" (עמוד 17 לפרוטוקול, שורות 34 – 35).

היא אף נמנעה מלפנות לגבי שרי קראוס, המאמנת האישית שלה בחודשים יוני, יולי, אוגוסט 2016, למרות שהרגישה "חוסר נוחות ומוטרדת.... הוא כאילו זה היה אובר והרגשתי שהוא חדר לתחום המרחב שלי" (עמוד 26 לפרוטוקול שורות 22 – 26).

המתלוננת מסרה "לא הרמתי טלפון לאף אחד. לא עשיתי את זה, לא יכולתי ולא אמרתי. זה שלא מספרים על נגיעות זה לא אומר שתופרים תיק, שתפרתי תיק כי לא סיפרתי" (עמוד 27 לפרוטוקול, שורות 1 – 2).

בהמשך עדותה ידעה המתלוננת לומר, מבלי שאיזכרה זאת בכלל בשום מקום אחר, כי בחודשי הקיץ שיתפה את מלכי מארגון המורים, ש"הנאשם מדבר עם הידיים". "לא שיתפתי אף אחד בנושא במה שהוא עושה לי, לא שיתפתי לא יכולתי לשתף שמרתי זאת בסוד, היחידה שאני זוכרת שדיברה איתי בקיץ זאת הייתה מלכי מארגון המורים ושיתפתי אותה רק שהוא מדבר עם ידיים. זה רק מה ששיתפתי ולא מעבר והיא לא נראתה מופתעת.... חשוב להגיד, אני מניחה שאם עכשיו נזכרתי שזה נאמר קשור לנושא הנגיעות בקיץ" (עמוד 30 לפרוטוקול, שורות 12 – 16).

מכל מקום, בשיחתה עם מלכי, לא ייחסה להתנהגות הנאשם קונטציה מינית, ושיערה, לדבריה, שמלכי

תבין זאת בעצמה (עמוד 30 לפרוטוקול, שורות 29 – 32, כן ראה: עמוד 31 לפרוטוקול, שורות 13 – 35).

המתלוננת ידעה לציין כי מלכי לא הייתה מופתעת, ובתוך כך להדגיש כי ניהלה עם מלכי שיחה אחת בלבד במהלך קיץ 2016. עדותה על אותה שיחה הייתה מעורפלת מאוד:

”ש. האם היא הייתה איתך בקשר אחרי השיחה היחידנית הזאת?

ת. אני לא זוכרת איזשהו קשר, אולי היו לנו טלפונים משהו מקצועי.

ש. אם מלכי שמעה ממך על זה שהוא נוגע בידיים ולא יותר מזה בקיץ, איך היא יכולה להיות מופתעת שרק סיפרת לה שהוא רק מדבר עם ידיים, הרי לא סיפרת לה שהוא חודר למרחב האישי שלך, שהוא מטריד אותך מינית, נוגע בך?

ת. היא לא נראתה מופתעת שאמרתי לה שהוא מדבר עם ידיים, שהוא נוגע והוא נוגע.

ש. האם את הראת לה הדגמת לה איפה הוא נגע בידיים?

ת. לא הדגמתי לה את כל הדברים שהוא עשה לי.

ש. האם בכלל הדגמת לה?

ת. כמו שאני זוכרת היא ישיבה מולי, אם אני לא טועה ואמרתי לה הוא נוגע בידיים... אני לא זוכרת בדיוק.

ש. זאת הפעם ראשונה שאת פותחת את הפה משתפת מישהו כביכול בזמן אמת, האם את לא מפרטת לה מדגימה לה אומרת לה איפה נגע לך בידיים?

ת. לא, אני לא אומרת. אני לא זוכרת אם הדגמתי אן לא. אני יכולה להגיד, בפניה לא חשפתי את כל נגיעות שלו, אני רק אמרתי לה שהוא מדבר עם ידיים, נוגע. לא חשפתי את כל מה שהוא עשה לי. הפגישה הייתה אצלה במשרד בארגון המורים.

ש. מלכי לא שואלת אותך תארי לי מה הוא עשה?

ת. לא. אני אומרת לה אני זוכרת שאמרתי שהוא מדבר עם ידיים ואני לא זוכרת אם הדגמתי לה או לא, לא סיפרתי שהוא נגע בשאר המקומות דיברתי רק על הידיים.

העדה לשאלת היו"ר - אני זוכרת שאמרתי לה שהוא מדבר עם ידיים, אני לא זוכרת אם הדגמתי לה, אני כל כך הסתרת את זה אם לא הייתה שואלת לא הייתי מגיבה בנושא.

ש. מה היא שאלה?

ת. אני חושבת שהיא שאלה איך יורם, אני לא זוכרת מה בדיוק היא שאלה ואז אמרתי לה שהוא מדבר עם ידיים זה מה שאני זוכרת. (עמוד 32 לפרוטוקול, שורות 4 – 27).

המתלוננת טענה שסיפרה בחודש מאי 2017 למנהל קריית החינוך, רמי פורת, על נגיעות שנגע בה הנאשם בחודשי הקיץ 2016 (עמוד 68 לפרוטוקול, שורה 7: "סיפרתי על זה שנגע בי"; עמוד 67 לפרוטוקול, שורה 33 "אני יודעת שסיפרתי לו על כל הנגיעות שלו וסיפרתי לו על ספטמבר").

יצויין כי מר פורת שלל זאת מכל וכל:

”ש. א. אומרת שהיא סיפרה לך על הכל, חודשים של הטרדות מיניות שעוברת עם יורם?

ת. ממש לא, חד משמעית לא. דיברה רק על האירוע ביום 1.9” (עמוד 249 לפרוטוקול, שורות 14 –

המתלוננת ששמרה על קשר טוב עם המנהלת הקודמת אביגייל גרינברג, לא זכרה לומר אם סיפרה לאביגייל על נגיעות שנגע בה הנאשם בחודשי הקיץ: "דיברתי איתה בקיץ, בטח שדיברנו. אני לא זוכרת אם דיברנו על האירועים". (עמוד 102 לפרוטוקול, שורה 15; כן ראה שם, בשורה 28: "אני חוזרת ואומרת אני לא זוכרת באיזה שלב סיפרתי על ההטרדות בקיץ...").

המתלוננת לא זכרה אם סיפרה לחברתה הטובה תמי (תמר) פוקס על אירועי הקיץ: "אני לא זוכרת שדיברנו. אני מניחה שכן דיברתי איתה על יוני יולי אוגוסט. אני לא זוכרת מתי" (עמוד 109 לפרוטוקול, שורה 32).

יצויין כי המתלוננת אשר בהודעתה ת/6 מסרה לחוקר המשמעת כי "במהלך הקיץ נמצאים בבית הספר ההנהלה המורכבת ממנהל, סגנית ורכזי שכבה ומזכירה", לא ידעה להצביע על עד לנגיעות האמורות:

" ש. השאלה היתה האם היו עדים

ת. במהלך הקיץ אין מורים בבית הספר, יש רכזים, חברי הנהלה ומנהלה שמסתובבים בבית הספר. אם אמרתי מורים, זה יצא ממשפט של מורים שראו את כל הנגיעות שקורות גם למורות אחרות. כשאני בקיץ... לא הכרתי אותו ולא ידעתי מיהו והסגנון שלו וכשחזרתי לבית הספר, המבט שלי כבר היה אחר.... בקיץ מי שהיה הם חברי הנהלה ומנהלה ואני לא זוכרת מה ראו ומה לא, אבל מניחה שבטוח ראו משהו. אם ישבנו בישיבה למשל, הוא יכול היה לשים את היד שלו על האמה שלי ולהמשיך לדבר והם ראו את זה. לאחר מכן הבנתי..

ש. אמרת הכל בתשובה שלך, אמרת לא, אולי, יכול להיות, שאולי אף אחד לא ראה. לא הבנתי... ואז ההתנכלויות. האם היו עדים בכלל לתקיפות המיניות

ת. במהלך הקיץ...

ש. לא שאלתי מי מסתובב, שאלתי אם יש עדים

ת. אני מניחה שראו שנוגע, לא התעמתתי מולם.

ש. איך את מעיזה להגיד שאת מניחה שראו שאת עושה בך עבירות מין, כשאת לא יודעת אם מישהו ראה

ת. אני מניחה שראו את הנגיעות... (עמוד 70 לפרוטוקול, שורות 16 – 23; ראה גם בעמוד 71 לפרוטוקול, שורות 11 – 17, "צריך לשאול את כל חברי הנהלה מה הם ראו ותראה שהם ראו").

הנאשם בהודעתו ת/9 מיום 21.8.2017 הכחיש את המיוחס לו:

"ש. לטענת א. היו מספר פעמים בהן כיניתי אותה "ממי" ונהגת לשים את ידך על כתפה, האמה והזרוע, הצוואר והמותנים. מה תגובתך?

ת. מעולם לא נגעתי בה, מעולם לא קראתי לה "ממי" להיפך, היא זו שקראה לי לפעמים "מותק".

ש. האם זכור לך מקרה בו נשארתי אתה ו-א. לבד בחדרה של המנהלת הפדגוגית של התיכון ואתה נגעת לה בקרסול ובחנת את השרשרת שהיא ענדה על הקרסול והחמאת לה על השרשרת?
ת. מעולם לא. לא ידעתי שיש לה שרשרת על הקרסול.

ש. לטענת א., מדובר במקרים יומיומיים שנהגת לגעת בה תוך כדי שיחה. מה תגובתך?
ת. אני חוזר על מה שאמרתי מקודם. מעולם לא נגעתי בה על בסיס יום יומי....." (שם, בעמוד 3, שורות 1 – 8).

וכן:

"ש. האם זה נכון שכאשר א. חזרה ממכרז בו השתתפה ביקשת מ-א. לעמוד ואז סרקת במבטך את גופה ואמרת לה: "את לבושה יפה"?

ת. מעולם לא. יום לפני זה נפגשנו לבקשתה בארומה במרכז עין המפרץ בעכו והיא אמרה שהיא הולכת למכרז ואיחלתי לה בהצלחה ואמרתי לה שהכל יהיה בסדר" (שם, בעמוד 3, שורות 26 – 29).

גם בעדותו הראשית בבית הדין הכחיש הנאשם המיוחס לו לגבי הנגיעות במתלוננת בחודשי הקיץ:
"ממש לא" (עמוד 207 לפרוטוקול, שורות 9 – 10).

עוד הכחיש הנאשם את הנגיעה בקרסולה של המתלוננת, ואת האמירה "התלבשת יפה, את לבושה יפה" (עמוד 212 לפרוטוקול, שורות 1 – 4; יצויין כי למרות הכחשתו בדבר "הלבוש היפה" ידע הנאשם לציין כי יום לפני כן ביקשה ממנו המתלוננת להיפגש בבית הקפה ארומה. נשאלת השאלה, כיצד למרות הכחשתו זכר את יום אמירתו של משפט זה?).

הנאשם אישר באופן כללי שיש סיטואציות בהן הוא נוגע במורות: "כשאני מחבק ואומרים שלום....
כשאני מדבר, אני לא נוגע באנשים, יכול להיות שנוגע כשיש רעש תשומת לב ממישהו – אז כן" (עמוד 119 לפרוטוקול, שורות 19 – 20).

המאמנת האישית של המתלוננת, הגב' שרי קראוס שעדותה הייתה מהימנה עלינו לחלוטין מסרה כי המתלוננת פנתה אליה לראשונה רק ביום 22.10.2016 בעניין הטרדה מינית מצד הנאשם, וגם אז התייחסה רק לאירוע שאירע בחניית בית הספר ביום 1.9.2016 (עליו נעמוד בדיונונו בפרק הבא). וכך השיבה לשאלות שהופנו אליה בבית הדין:

"היו"ר

ש. מאז אפריל עד אוקטובר אין שיח בינכן

ת. לא

ש. באוקטובר 2016, כשסיפרה לך שהוא מתקרב, האם דיברה רק על ההתקרבות בחנייה ביום 1.9.16

ת. כן

הסנגורית ממשיכה

ש. עד ליום 22.10.16 לא היה שום דבר ביניכן

ת. לא."

וכן :

"ש. אומר בקול בוטה שהיא סיפרה לך שהוא נגע בה מינית בחודש יולי ובחודש אוגוסט, אולי שכחת

ת. לא שכחתי." (עמוד 202 לפרוטוקול, שורות 13 – 21, 24 – 25).

גב' אביגייל גרינברג, המנהלת הקודמת של בית הספר (שהמתלוננת שימשה סגניתה) וחברתה הקרובה של המתלוננת, מסרה כי השתתפה בחגיגת הבר-מצווה של בן המתלוננת שנערכה בקיץ 2016. בתשובה לשאלה אם ידעה על "החיבוקים" השיבה: "חושבת שכן ידעתי את כל הנושא של תחושת אי הנוחות של א". (עמוד 143 לפרוטוקול, שורות 10 – 11; התחושה של "אי הנוחות" להבדיל מ"מעשים בעלי אופי מיני" עלתה גם בעדות קודמת של ה-גב' אביגייל: "זה היה כבר בקיץ, אני יודעת שמשו לא נוח לה, אי נוחות, צריכה להיכנס למשרד שלו, חוטפת כאבי בטן" (עמוד 116 לפרוטוקול, שורות 26 – 27).

העדה נתנה ביטוי לתחושת "אי הנוחות" שפקדה, לדעתה, את המתלוננת: "שהיא בקושי מכירה אותו, והוא יותר מידי מתקרב, יותר מידי מחבק, נוגע ואני בקושי מכירה את הבן אדם – שבועות ספורים של הכרות ואני מרגישה שלא נוח לי. אני כל הזמן אמרתי תגידי, תגידי ותגידי, תעצרי את זה – כל הזמן אמרתי לה" (עמוד 117 לפרוטוקול, שורות 3 – 5).

הצעתה של גב' אביגייל לא מומשה על-ידי המתלוננת: "לדעתי היא לא אמרה" (שם, בשורה 9).

גם חברתה של המתלוננת, הגב' תמי פוקס, לא סיפרה כי שמעה על התנהגות בעלת אופי מיני מצד הנאשם, אלא רק התנהגות ידידותית מוגזמת ואף מוזרה:

"ש. מה שמעת מ-א., על תחילת ההכרות בינה לבין הנאשם?

ת. אני יודעת שתחילת השנה, או לפני תחילת השנה, עשה פגישות הכרות עם המורים וגם עם א., כסגנית מנהלת ואמרה לי כבר אז, שהאובר ידידותיות שלו לא באה לה בטוב והיתה קצת מוזרה.

ש. מה הכוונה במוזרה, מה זאת אומרת?

ת. נאמר לי שהוא מאוד אוהב להתקרב, לעשות כאילו דברים בצורה חברית, אם זה לחייך חיוך מוזר – אלה דברים שנאמרו לי בהקשר הזה של הפגישה הראשונה.

ש. כיצד נאמרו לך?

ת. דיברנו בטלפון, אנו מכירות לא מהיום ורציתי לדעת... לא זוכרת מי התקשרה, אבל חברות מספרות איך היה בעבודה, השיחה עם מנהל החדש ואני חושב שזה טבעי ואני לא היחידה שהתקשרה בהקשר הזה." (עמוד 170 לפרוטוקול, שורות 8 – 17).

עדת ההגנה אסתר מורגנשטיין, המשמשת מ"מ של הנאשם בניהול בית הספר, מסרה בעדותה כי

במהלך החודשים יוני יולי אוגוסט 2016 שהתה בבית הספר, ולא ראתה נגיעה מינית שהנאשם נגע ב-
א.:

"ת. הייתי, אני כל הזמן בבית הספר. פרק זמן קצר הייתי אצל בני בחו"ל ומעבר לזה, לאורך כל התקופה הייתי בבית הספר ומעולם לא ראיתי שיוורם נגע ב-א. בדרך זו או אחרת – מצטערת. אם כבר מדברים, א. לא היתה רוב החופשה בכלל בבית הספר, כי התכוננה לבר המצווה של בנה, וזה אני יודעת כי לפעמים חיפשתי והיא לא הגיעה לבית הספר" (עמוד 223 לפרוטוקול, שורות 26 – 29).

הגב' טל, מורה בבית הספר, המכירה את המתלוננת מזה 20 שנה, ועד לשנה האחרונה, כך על פי דבריה, היו "חברות מאוד טובות", מסרה כי בקיץ 2016 כל המורות דיברו על הנאשם, שהיה מנהל חדש, ועל ההתרשמות הטובה ממנו. מכל מקום, לא זכור לה אם א. דיברה על האופי שלו, "רק דיברנו על זה שקיבל המכרז וצריך להתקדם הלאה" (עמוד 240 לפרוטוקול, שורות 5 – 6).

מסקנות וממצאים לגבי פריט האישום הראשון

לאחר שבחנו הראיות לעיל הגענו לכלל מסקנה שהתביעה לא הוכיחה המיוחס לנאשם בפריט אישום זה, ומן הדין לזכותו מהאישומים המתייחסים לאירועים שהתרחשו על פי הנטען בחודשי הקיץ של שנת 2016.

ראשית יצויין כי קיים פער משמעותי בין התיאורים של המתלוננת, מחוץ לכותלי בית הדין, כפי שבאו לידי ביטוי במוצגים ת/4, ת/5, ת/6, לפיהם היתה נתונה במצוקה יומיומית של הטרדה מינית שענייניה מעשים מגונים של ליטוף, חיבוקים, נשיקות, חדירה למרחבה האינטימי והשמעת אמירות בעלות גוון מיני, לבין דבריה בדיונים שבפנינו בהם ידעה המתלוננת גם לתאר: "מערכת טובה, צחוקים, ומשתפים פעולה והכל טוב ויפה"; "הכל היה בחיך, הכל היה באהדה".

התביעה הניחה בבסיס אישום זה את התפיסה כי עצם הכפיפות של א.י. לנאשם יצרה, באורח טבעי ובלתי נמנע, יחסי תלות ביניהם, והוא הנאשם כבעל המרות ניצל את כפיפותה, ואולי אף את רצונה לקחת חלק פעיל ומשמעותי בניהול בית הספר, על מנת להתקרב אליה ולגעת בה דרך קבע. הנחה זו של התביעה לא הוכחה כלל ועיקר!

בעש"מ 4790/04 מדינת ישראל נגד אברהם בן חיים (1)0, 257, 269 כתבה כבוד השופטת ביניש: "הרכיב העובדתי השני של יסוד "ניצול המרות" הוא מרכיב הניצול. המילה "ניצול" היא מילה נרדפת למילה "שימוש". בהקשר שבו אנו עוסקים מדובר למעשה ב"שימוש לרעה". רכיב "הניצול" או "השימוש לרעה בסיטואציה של מעשה מגונה בא לידי ביטוי בכך שהממונה משתמש בסמכותו או בכוחו להשפיע על מעמדו או עתידו של הכפוף למרותו, על מנת להשיג את הסכמתו לביצוע המעשים המיניים בו וכדי לכפות את רצונו עליו".

אין זה המצב בענייננו.

טענותיה של המתלוננת לא נתמכו בראיות ישירות כלשהן למרות שהעידה כי גורמי ההנהלה, לרבות רכזי

השכבה והמזכירה נכחו במקום.

המתלוננת אף לא סיפרה למקורביה בזמן אמת על פגיעות מיניות, כביכול, שארעו לה, ולכל היותר דיווחה למנהלת הקודמת, אביגייל גרינברג, על תחושת "אי נוחות". הודעותיה ועדויותיה על הנופך המיני של המעשים (אשר בוצעו לטענתה באופן אובססיבי) היו כבושות.

בבחינתנו את העדויות האמורות לא נעלמה מעינינו ההלכה כי התופעה של כבישת עדות על-ידי קורבן לעבירות מין, הינה תופעה מוכרת וידועה, ואין בה, כשלעצמה, כדי לפגום בהכרח במהימנות גרסתו של הקורבן (ע"פ 4481/11 פלוני נגד מדינת ישראל – ניתן ביום 16.11.2016). עם זאת, בענייננו לא מצאנו שהמתלוננת אכן היתה קורבן לעבירות מין (לרבות הטרדה מינית), ולפיכך השתהותה במסירת עדותה פוגמת באמינות גירסתה. כידוע, ערכה ומשקלה הראייתי של עדות כבושה מועטים כל עוד אין בפי העד הסבר משכנע ומניח את הדעת לטעמים שבעטיים כבש את עדותו (ע"פ 1645/08 פלוני נגד מדינת ישראל – ניתן ביום 3.9.2009).

התביעה טענה עוד כי הנאשם הטריד מינית את המתלוננת עת סרק בעיניו את גופה ואמר לה "את לבושה יפה". בהקשר זה יפים לעניינו דברים שכתב כבוד השופט זמיר ב-עש"מ 6713/96 מדינת ישראל נ' זוהר בן-אשר, פ"ד נב(1) 650, 682: "ברור שלא כל קשר בין שני המינים נושא אופי מיני: מחמאה, שיחה על נושא מיני, מגע גופני ואפילו חיבוק או נשיקה, לא בהכרח יש להם אופי מיני, הכל תלוי בטיב היחסים שבין שני הצדדים ובנסיבות. בדרך כלל ברור מן הנסיבות אם יש, או אין, להתנהגות אופי מיני. לעיתים אין זה ברור".

במקרה שלפנינו לא הוכח, כאמור, כי התנהגות הנאשם כלפי המתלוננת בחודשי הקיץ 2016 נשאה אופי מיני. לפיכך יש לזכות הנאשם מכל עבירת משמעת בהתייחס לפריט אישום זה.

8. פריט האישום השני באישום הראשון – הטענה להטרדה מינית (שביטויה במעשה מגונה) ביום

1.9.2016

בפריט אישום זה נטען כי ביום 1.9.2016 סייעה המתלוננת א.י. לנאשם, לפי בקשתו, לפתוח את דלת רכבו בחניית בית הספר כדי להכניס עציץ שקיבל. לאחר מכן חיבק אותה בחוזקה, כך ידו סביב עורפה, וקירב ראשה בידו לכיוון ראשו תוך ניסיון לנשקה על פיה, והכל ללא הסכמתה. א.י. נתנה לנאשם, באמצעות מרפקה, מכה בבטנו, וכופפה ראשה על מנת להשתחרר מאחיזתו. בתוך כך אמרה לו: "בי אתה יותר לא נוגע", נכנסה לרכבה ונסעה מהמקום. במהלך אותה נסיעה היתה מעורבת בתאונת דרכים.

התביעה טענה בכריכה עם טענותיה ביחס לפריט האישום הראשון, כי מעשיו אלה של הנאשם מהווים מעשים של הטרדה מינית לפי ס' 3(א)(2) לחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח – 1998(להלן – החוק למניעת הטרדה מינית), וכן עבירה של הטרדה מינית לפי סעיף 5(א) בצירוף ס' 3(א)(4) ו-3(6)(ג) לחוק למניעת הטרדה מינית. בנוסף, מעשיו של הנאשם מהווים עבירה של מעשים מגונים לפי סעיף 348(ג) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977, וכן עבירה על פסקה 421.43.4(2) לתקשי"ר.

ואלה הראיות שהובאו בפנינו לעניין פריט האישום האמור -

המתלוננת פנתה ביום 19.6.2017, באמצעות עורכי דינה, למנהל המחוז חיפה במשרד החינוך (ת/5). בפנייה האמורה נמסר כי ביום הראשון לתחילת שנת הלימודים בחודש ספטמבר (1.9.2016), הגיעה הטרדתו המינית של הנאשם כלפי המתלוננת לשיא, עת הדפה ניסיונו **"כאשר כרך את ידיו סביב כתפה והתקרב לנשקה"**. המתלוננת הסבירה לנאשם מפורשות שאינה מוכנה שייגע בה.

בפנייה נטען עוד כי באותו היום, ובהיותה מזועזעת מהתנהלות המנהל, עברה המתלוננת תאונת דרכים אשר השביתה אותה למשך שבועיים.

תיאור האירוע ביום 20.6.2019 בפני הגב' אושרת לרר, הממונה על מעמד האישה במשרד החינוך (ת/4) היה דרמטי יותר, הן ביחס לעוצמת נגיעותיו של הנאשם בה, והן ביחס לתוצאות הפיזיות של מעשיו: **"והוא בא תפס אותי ככה בחיבוק חזק, ובא לתת לי נשיקה, זה היה חזק והרגשתי שהוא כופה עצמו עליי, בא מאחור, ואז הוא בא לתת לי נשיקה, ואז נתתי לו מכה חזקה עם המרפק בבטן, הרגשתי שנאי צריכה "להשתחרר" מהאחיזה, התכופתי ונחלצתי. אמרתי לו: "בי אתה יותר לא נוגע, ונסעתי."**

עוד הוסיפה כי באותו היום, בדרכה הביתה, עברה תאונת דרכים, ונאלצה להישאר בבית שבועיים **"והגוף שלי היה מכווץ כמו אבן"**. לא רציתי לחזור לעבודה אחר הדבר הזה, היה לי כל כך קשה ובכי כל הזמן. איך הוא מעז לעבור את הגבול בצורה כזו? אספתי את עצמי בכל זאת וחזרתי לעבודה".

המתלוננת סיפרה על האירוע ל-גב' שרי קראוס, המאמנת האישית שלה, אשר הציעה לה, לדבריה לשוחח עם הנאשם ולומר לו שהיא מבית מסורתי ושומרת נגיעה (הגם שהדברים לא נכונים), וכי היא מבקשת ממנו לא לגעת בה יותר, **"ושהאירוע נוצר בגלל זה"**. המתלוננת טענה כי חששה לעשות זאת, אך הגב' קראוס שיכנעה אותה. מכל מקום, המתלוננת שוחחה, עם שובה לעבודה, עם הנאשם ומסרה שהיא שומרת נגיעה (ולא יספה מעבר לכך! – א.כ.), והוא השיב שלא ידע על כך, וכי היתה יועצת קודמת בבית הספר הקודם בו הועסק שגם אמרה לו ששומרת נגיעה, **"וזה בסדר"**.

בהודעתה ת/6 מיום 1.8.2017 העצימה המתלוננת בתיאוריה והשיבה לשאלות החוקרים בצורה נסערת:

"ואז אני זוכרת שפתאום הרגשתי שהוא מחבק אותי חזק וממש כופה את עצמו. הערת החוקר – העדה מדגימה כיצד קרה המקרה. למיטב זכרוני יורם עמד מצידו הימני והרגשתי את יד שמאל שלו מחבקת אותי בצוואר ומושך את ראשי אליו לכיוון ראשו במטרה לנשק אותי בפי ממש כפה עצמו בחוזקה, ממש פניו היו מולי פני בטווח קצר מאוד. הוא חדר למרחב האישי שלי

ושניה לפני שהצליח לנשק אותי נתתי לו מכה עם המרפק הימני שלי לאיזור הבטן כופפתי את ראשי על מנת להיחלץ מהיד החזקה שלו וצעדתי לאחור ואז אמרתי לו בתקיפות "בי אתה יותר לא נוגע" והלכתי מיד לרכב שלי שהיה במגרש החניה. אציין שיורם לא הגיב, אני נכנסתי לרכב שלי ונסעתי. הרגשתי שהגוף שלי הגיב אינסטינקטיבית כאילו התפרצות של כל מה שעברתי איתו הרגשתי מושפלת שהוא חודר לגוף שלי חוסר אונים ואיך הוא מעיז לעשות לי דבר כזה (הערת החוקר – במהלך העדות וגם כעת העדה בוכה ונראית נסערת. החוקר גיא מביא לה כוס מים") (שם, בעמודים 5 – 6, שורות 23 – 26, 2 – 11, 14 – 19, בהתאמה).

המתלוננת קשרה את תאונת הדרכים בה הייתה מעורבת (תאונה קלה בין כלי רכב בגין אי שמירת מרחק – א.כ.) להתנהגות הנאשם כלפיה:

"אני רוצה לציין שבדרך חזרה הבייתה מהאירוע הנ"ל, בערך 5 דקות לאחר שנסעתי, הייתי מעורבת בתאונת דרכים, בתאונת שרשרת וכנראה שכתוצאה מסערת הרגשות שלי לא הצלחתי למנוע את התאונה. הגעתי הבייתה שכל גופי היה מאובן ומשותק הייתי נסערת בכיתי המון. וכשבעלי שאל אותי מה קרה סיפרתי לו על התאונה ולא הזכרתי בשלב זה מה שקרה במגרש החנייה. הוא לקח אותי לבית חולים רמב"ם, עשו לי בדיקות וצילומים ואמרו שהכל בסדר ונתנו לי מנוחה בבית. היית בבית שבועיים כל גופי היה כאבן. (שם, בעמודים 6 – 7, שורות 19 – 26, 2 – 4, בהתאמה).

זאת ועוד, גם את מצבה הגופני "המאובן והקשה" ייחסה למעשי הנאשם:

"אני מעריכה די בוודאות שהתגובה הפיזית הקשה של הגוף קשורה ישירות לניסיון התקיפה של יורם. אציין שהייתי מעורבת בעבר בתאונות דרכים לא פחות קשות ומעולם לא חוויתי תגובה פיזית כזו" (שם, בעמוד 7, שורות 9 – 12).

המתלוננת סיפרה שהנאשם התקשר אליה במהלך שהותה בביתה ושאל לשלומה. הוא לא העלה את נושא "התקיפה" ואף לא היא, הגם שהרגישה "שהאירוע הטראומטי הרס לי (לה) את הנפש". עוד הוסיפה:

"שבאחת השיחות הוא שאל אותי למה לא קראתי לו לאחר התאונה שיעזור לי, ואני חשבתי לעצמי איזה דפוק הוא שהוא לא מבין מה הוא עשה לי".

המתלוננת מסרה בהודעתה כי סיפרה על האירוע, במהלך אותם שבועיים ששהתה בביתה, לגבי אביגייל גרינברג (המנהלת לשעבר של בית הספר) ולגבי תמי פוקס חברה קרובה שלה. עם שובה לעבודה לא שוחחה עם הנאשם על המקרה, וגם הוא לא העלה זאת (שם, בעמוד 8, שורות 4 – 5). בהגעתה למשרדה מצאה מזכר (ת/3) ובו ביקש שתלמד את רכזת השכבה ומורה נוספת איך לבנות את המערכת הפרטנית. מכך הבינה המתלוננת שהנאשם רצה "להוריד ממני סמכויות.... לפרק לי את התפקיד וזה היה ברור לי שזה קשור לאירוע במגרש החנייה" - ת/6, בעמוד 8, שורות 10 –

(19).

המתלוננת שיתפה את הגב' קראוס בתחושתיה לגבי ההתנכלויות שהיא חווה מהנאשם, וזו המליצה לה, לדבריה, "לעשות איתו שיחה על הנושא של האירוע, ולהגיד לו שאני באתי מבית מסורתי, שאני שומרת נגיעה, ואני מצטערת על המכה שאולי הייתה חזקה מידי ואני מבקשת שיותר לא יגע בי" (שם, בעמוד 9, שורות 10-13).

יצויין כי המתלוננת אימצה רק פריט אחד מ"המלצתה" של הגב' קראוס, בכך שביום 27.10.2016, בשעה 17:00 לערך, נפגשה עם הנאשם ואמרה לו שהיא שומרת נגיעה (והנאשם השיב: "שמבחינתו אין בעיה עם זה"). בהמשך הודעתה גוללה המתלוננת בפני החוקרים את ההתנכלויות שסבלה מהנאשם (על כך בפרק הבא לדיונו), עד לפגישה שהתקיימה ביום 4.5.2017, יום חמישי בשבוע, אצל רמי פורת מנהל הקרייה החינוכית, וזאת בנוכחותה ובנוכחות הנאשם. או אז להפתעתה הנאשם מסר כי היא לא באותה "אגינדה" שלו, ולפיכך מבקש "שתפנה את תפקידה כסגנית המנהל" שאם לא כן ירוקן תפקידה מתוכן, יודיע לצוות המורים כי אינו חפץ בה כסגנית וימנה סגנית נוספת (שם, בעמוד 12, שורות 4-10).

במהלך השיחה אצל רמי פורת ניסתה המתלוננת לקשור בין רצונו של הנאשם בהפסקת העסקתה כסגניתו, לבין האירוע שהתרחש ביום 1.9.2016:

"במהלך השיחה יורם אמר שכבר מ-1 בספטמבר, ואמרת לי לו שסיפר לרמי מה קרה ב-1 בספטמבר, שהתכוונתי לאירוע במגרש החנייה, ויורם אמר שהוא לא מתכוון ליום ספציפי אלא באופן כללי. הוא לא סיפר וגם אני לא הצלחתי לשחרר את זה ממני". (שם, בעמוד 12, שורות 16-21).

בבוקר המחרת לאותה שיחה (ביום שישי) התקשרה המתלוננת לרמי פורת וסיפרה לו על מעשי ההטרדה וההתנכלות שחוותה לדידה. תגובתו של פורת הייתה למצוא לה מקום עבודה אחר, ושהוא יסייע לה בכך. עוד מסר כי יפנה למפקח "הוא אמר שאולי לא הבנתי את יורם נכון, הוא ביטל אותי לחלוטין" (שם, בעמוד 13, שורות 2-3).

שבוע לאחר מכן יצר איתה קשר המפקח זלי מרון, וזימן אותה לפגישה אישית במשרדו: "סיפרתי לו הכל. הוא אמר שאינו מטפל בהטרדות מיניות והפנה אותי לממונה על מעמד האישה שתפקידה לטפל בזה, אך בכל זאת התעקשתי וסיפרתי לו הכל. תגובתו הייתה שיזמן אותי כדי לתת לי תפקיד חדש כמדריכה ב"תוכנית מרום" שהמשמעות המקצועית עבורי היא להוריד אותי. אפילו האחראית על התוכנית בשם סיגל כהן שאליה הפנה אותי זלי הביעה פליאה על המעבר הזה ואז סיפרתי לה הכל" (שם, בעמוד 13, שורות 6-14).

בהודעה נוספת שנגבתה מהמתלוננת ביום 28.9.2017 (ת/7) הגיבה המתלוננת לטענות שהעלה הנאשם בהודעתו הוא (ת/9): כך אישרה שבשתי הזדמנויות בתאריכים 19.9.2016, ו-24.1.2017, לאחר חזרתה מחופשת המחלה נסעה עם הנאשם לנסיעות קצרות (למיטב זיכרונה הנסיעות היו ביוזמתו)

להשתתפות באירועים שונים של בית הספר ("אני מבינה מה שאתה שואל, אני רציתי לשים את האירוע מאחוריי, ורציתי לשדר שמבחינתי המצב רגיל, ולא תיארתי לעצמי שהוא ימשיך להתעלל בה ולהתנכל לי" - שם, בעמוד 1, שורות 20 – 22).

בתגובה לטענת הנאשם כי ביום 1.9.2016 הוא "בסך הכל" הניח את ידו על כתפה, היא נרתעה ממנו והוא הוריד את ידו, ומכל מקום הוא לא ניסה לחבקה או לנשקה והיא לא נתנה לו מכה, השיבה המתלוננת: "שקר מוחלט, הוא חיבק אותי בהפתעה ובחזקה. הוא עמד ממני וידו נכרכה בחזקה סביב צווארי, ופניו היו ממש במרחק קרוב לפניי בניסיון לנשק אותי, ואני נתתי לו מכה חזקה עם המרפק לבטן, ושחררתי את הראש, ואז הפניתי אליו אצבע וצעקתי עליו: "בי אתה יותר לא נוגע" הסתובבתי והלכתי לרכב שלי. הוא לא אמר מילה" (ת/7, בעמוד 2, שורות 3 – 13).

בעדותה הראשית בבית הדין תיארה המתלוננת אירוע שהתרגש עליה בפתאומיות, במגרש החנייה של בית הספר, וגרם לה לבהלה. בתוך כך מסרה שהנאשם כרך ידו עליה מאחורנית, זאת שעה שעמד מימינה:

"לא זוכרת אם דיברנו כל הדרך שם רגיל ואז פתאום הוא כרך את היד שלו ממש ככה מאחורה..."

היו"ר

ש. איפה היה כשכרך, מאחוריך, מצידך?

ת. הוא משך אותי אליו, כשהיד היתה מונחת על הצוואר, קירב אותי אליו.

ש. איפה היה? מלפניך, ימיניך שמאלך?

ת. היה מימין לי וכשמשך אותי, חיבק אותי, עם הצוואר וממש הביא את הפרצוף שלו ממש מולי, באותו רגע, אני ... הגוף שלי מאוד נבהלתי ובצורה אינסטינקטיבית נתתי לו מכה עם המרפק שלי ושחררתי את הראש שלי מהלפיתה החזקה שלו – הוא ממש כפה את עצמו עליי... הוא כאילו תפס אותי חזק וממש עוד שנייה הרגשתי שבא לתת לי נשיקה, הפנים היו אחד מול השני ומהבהלה התכופתי ושחררתי את הראש ופעם ראשונה צעקתי עליו ועשיתי לו ככה עם היד (התנועה של נפנוף אצבע) ואמרתי לו "בי אתה יותר לא נוגע". הסתובבתי והלכתי לרכב שלי" (עמוד 9 לפרוטוקול, שורות 14 – 24).

המתלוננת לא ידעה לומר מה הייתה תגובתו של הנאשם ("לא יודעת, לא ראיתי"), עם זאת חשה מעין שחרור גופני מכך שנתנה לנאשם מכה עם מרפקה והשתחררה ממנו:

"הרגשתי שפעם ראשונה, הוא מנהל שלי והעזתי להגיד ולהראות לו שאני לא רוצה. הרגשתי שהגוף שלי מגיב לסיטואציה. אם עכשיו היית אומר לי לתת מכה למנהל שלך, להשתחרר, לצעוק עליו, להגיד משהו – לא הייתי מעיזה ולפחות הגוף שהיה משתק אותי לפני, הפעם הגוף עשה העבודה ומה שלא הצלחתי לעשות עד אותה נקודה". (עמוד 9 לפרוטוקול, שורות 26 – 29).

נקדים ונציין כי שביעות רצונה האמורה מגופה שהצליח להשתחרר אינה מתיישבת עם תלונותיה אודות המצב הגופני אליו נקלעה מיד לאחר מכן (לדידה התנהגות הנאשם כלפיה באירוע האמור גרמו

לה למעין שיתוק ולכיווץ השרירים.

מכל מקום, המתלוננת טענה שלאחר האירוע סרה לדרכה, ולאחר פרק זמן שלא ארך 5 דקות היתה מעורבת בתאונת דרכים קלה ("ומבחינתי היתה מכה קלה" – עמוד 9 לפרוטוקול, שורה 34). חרף המכה הקלה פנתה המתלוננת בשעה 19:00 ל-מלר"ד, שם נבדקה (לא נמצא ממצא מיוחד) ושחררה בהמלצה למנוחה של 5 ימים ולמעקב רפואי; ביום 5.9.2016 נבדקה שוב ונמצאה "רגישות לכל אורך עמוד שדרה עם ספזם שרירי עם הגבלה קלה", וחופשת המחלה שלה הוארכה עד 9.9.2016; אישור על ההיעדרות הוארך לאחר מכן עד 18.9.2016 (ראה המסמכים הרפואיים ת/2).

בשונה מהתמונה העולה מהמסמכים הרפואיים שהוגשו לעיוננו הציגה המתלוננת תמונה של תגובה פוסט-טראומטית קשה:

"אז בעצם נשארתי בבית עד ליום 18.9.16 ובמהלך הימים האלה התחלתי ללכת לפיזיותרפיה כי הגוף שלי היה ממש אבן ולא יכולתי לזוז ולא יכולתי לישון. באותה תקופה בכיתי המון ובוא לבקר אותי וסיפרתי על המקרה. האמת שהן גם ראו אותי בוכה... סיפרתי לאביגייל גרינברג – המנהלת שלי שבה לבקר אותי בחופשת המחלה (המנהלת שלי בעבר) ושאלה אותי מה קרה וככה יותר התעניינה והבינה שזה לא התאונה. אני כל הזמן התביישתי במה שעברתי ולא רציתי שאף אחד ידע, ורציתי להסתיר את זה, אבל אביגייל ועוד חברה ראו ושאלו למה כל הזמן את בוכה ולא מפסיקה לבכות ואז כששאלו אותי והייתי נסערת וסיפרתי מה עברתי". (עמוד 10 לפרוטוקול, שורות 11 – 17).

עם שובה לעבודה ב-18.9.2016 חשה המתלוננת שהנאשם מתנכל לה, "התהפך 180... ואי אפשר היה ממש לדבר איתו". היא שוחחה עם המאמנת האישית שלה שהמליצה לה להיפגש עם הנאשם, להביע צערה שאם המכה שנתנה לו הייתה חזקה, לומר לו שהיא שומרת נגיעה ובאה מבית מסורתי "ולכן כנראה זו היתה התגובה של הגוף שלי לתקיפה שלו וזה מה שקרה" -0עמוד 10 לפרוטוקול, שורות 25 – 32).

בהמשך הודעתה תיארה המתלוננת שורה של התנכלויות והתעמרויות מצד הנאשם כלפיה (על כך נעמוד בדיונו באישום השני בתובענה). בתוך כך מסרה כי בתחילת חודש מאי 2017 התקיימה פגישה שבה נכחו הנאשם, המתלוננת ומנהל קריית החינוך רמי פורת. באותה שיחה הודיע הנאשם כי ירוקן תפקידה מתוכן. היא ביקשה להסב תשומת הלב לאירוע שהתרחש ב-1.9.2016, אך הנאשם התייחס לתאריך זה רק כציון דרך לתחילת שנת הלימודים:

"היתה פגישה בתחילת מאי 2017 שבה נכח רמי פורת ויורם ובפגישה הזו נאמר לי שהוא ירוקן לי את התפקיד מתוכן (אמר זאת בנוכחות רמי פורת) והוא אמר לי שכבר מיום 1.9 אני לא רציתי אותך. אמרתי ליורם "תספר לרמי מה היה ביום 1.9". ובפירוש מספר פעמים אמרתי את זה, ואז הוא אמר "לא התאריך הספציפי, התכוונתי מתחילת השנה" והוא אמר "אנחנו לא מאותה אג'נדה". (עמוד 14 לפרוטוקול, שורות 8 – 11).

בתאריך 19.6.2016 התקיימה ישיבה בנוכחות כל המורים והמנכ"ל קריית החינוך, ובמהלכה חשה

המתלוננת מושפלת מאוד לאחר שתפקידה חולק בפומבי בין שני מורים שהיו ממקורביה: "בישיבה הזו, הוא השפיל אותי בפני כל המורים (יורם) וחילק לי את התפקיד לשני אנשים שהיו מאוד קרובים אליי והשתמש במעגל הקרוב ביותר אליי" (עמוד 13 לפרוטוקול שורות 12 – 13).

לאחר אותו יום פנתה לעו"ד זוהר גיפס, מטעם אירגון המורים, שהוציא את הפנייה ת/5: "כן, אחרי שהשפיל אותי בפני כולם, החלטתי שאי אפשר יותר לשתוק וביקשתי באתו היום מהעורך דין להתחיל בטיפול, כי ההשפלה היתה כבר... להתחיל בתביעה על כל מה שעברתי – התביעה למשרד החינוך ואז הפנו אותי.. הוא הוציא המכתב הזה למנהל מחוז חיפה ואחרי המכתב הזה, למחרת נפגשתי עם הממונה על הטרדות מיניות במשרד החינוך. שטחתי בפניה כל מה שהיה" (עמוד 13 לפרוטוקול שורות 22 – 25).

בחקירתה הנגדית הוטח בפני המתלוננת, פעם אחר פעם כי הגזימה והפריזה בתיאור האירוע, שנתן לטענתה אותותיו במיחושיה הגופניים, והוא אינו אמת, זאת שעה שנמנעה מלספר על כך בזמן אמת אף לקרובים לה ביותר.

כך נשאלה מדוע לא פנתה למאמנת האישית שלה, הגב' קראוס, עד חודש אוקטובר 2016, וזאת למרות שטענה כי ב-1.9.2016 חדר הנאשם למרחבה האישי. המתלוננת נימקה מחדלה בתשישותה הגופנית: "אתם צריכים להבין שאני עם גוף תפוס, זאת אומרת השרירים שלי היו ממש כמו אבן והלכתי לטיפול, פיזיותרפיה וטיפלתי קודם במצב הפיזי שלי וכשיה לי כוחות פניתי לשרי וביקשתי פגישה איתה" (עמוד 27 לפרוטוקול, שורות 8 – 10).

וכך נשאלה המתלוננת גם על המועד בו סיפרה לראשונה על האירוע לבעלה, והשיבה "לא זוכרת". ובהמשך:

"ש. ספטמבר – לא, אוקטובר – לא, ועד מאי שהנאשם קורא לך לשיחה על זה שרוצים להעיף אותך מבית הספר, במילים עדינות, בעלך לא יודע שום דבר?
ת. לא זוכרת... אם הייתי יודעת בדיוק..."

ש. האירוע הכי טראומטי שהיה בחיים שלך ואת רוצה להעיף אותו מהזיכרון שלך, ובעלך לא יודע כלום?

ת. נכון." (עמוד 18 לפרוטוקול, שורות 2 – 8).

ואכן לכל אורך עדותה תיארה המתלוננת מצב גופני קשה מנשוא לאחר תאונת הדרכים שעברה והטראומה שחוותה, לדבריה, באירוע מיום 1.9.2016:

"ש. בתאונה הזאת שלנו האם את הגשת תביעה?

ת. לא.

ש. למה לא?

ת. התייעצתי עם עו"ד פניתי לעו"ד ופשוט פניתי לעו"ד והבנתי שבעצם, הלכתי אפילו לצילום לשלול מצב של פגיעה גופנית. לפני זה עשיתי צילום לוודא שמה שאני עוברת בגוף לא קשור לתאונה. האם קרה לי משהו בעקבות התאונה או בעצם זה בעקבות הטראומה שאני עברתי, לכן הרגשתי שכל הגוף שלי משותק מהצוואר עד סוף הגב.

ש. עדיין לא שמעתי למה לא הגשת תביעה נגד הביטוח. את שכחת לספר שאת עושה פיזיותרפיה גם כיום. אז יש קשיים, את עדיין סובלת או תפוסה בגלל שמישהו ניסה לנשק אותך בספטמבר 2016?

ת. אל תמעיטי על האירוע שהיה. זה לא בגלל הנשיקה זה בעקבות הבהלה שהגוף שלי חווה בעקבות מה שהוא עשה לי ולכן הגוף שלי עבר את זה הגוף שלי כאב ולאט לאט זה השתחרר לי אבל קחי בחשבון ששנה שלמה אני במתח והתעללות במהלך באותה השנה ממשיכה. (עמוד 35, לפרוטוקול, שורות 11 – 21).

למרות מצבה העגום כבשה המתלוננת כמעט לחלוטין תלונותיה בנדון עד יום 19.6.2017, עובדה שהביאה את ההגנה לטעון באופן עקבי כי המניע להגשת התלונה בגין הטרדתה המינית, כביכול, ב-1.9.2016 היה דרישתו של הנאשם לסלקה מתפקידה כסגניתו.

כך, למלכי מארגון המורים היא מספרת רק בחודש מאי 2017 על הקורות אותה ביום 1.9.2016: "דיברתי איתה על מה שעברתי, אמרתי לה בקיץ שהוא מדבר עם ידיים ואחר כך במאי סיפרתי לה את הכל... בכל אני מתכוונת לאירוע ב-1.9.16" (עמוד 31 לפרוטוקול, שורות 33 – 35).

הסיבה העיקרית לפנייתה למלכי הייתה בירור זכויותיה לאור הכוונה לשלול את סמכויותיה: "אני רציתי לדעת מה הזכויות שלי בזמן שיושבים ומאיימים עלי שירוקנו את התפקיד שלי ואם יש להם זכות לעשות זאת" (עמוד 33 לפרוטוקול, שורות 15 – 16; ראה גם שם, בשורות 30 – 33 לפרוטוקול). בתשובה לטענה כי בשיחתה עם המאמנת האישית שרי קראוס ביום 22.10.2016 סיפרה לה שהנאשם ניסה לגעת בה (ללא פירוט) והיא הדפה אותו, השיבה: "אני בטוחה שלא סיפרתי על אירוע אחד, אלא על מה שעברתי" (עמוד 47 לפרוטוקול, שורה 29).

המתלוננת שקיבלה טיפולי פיזיותרפיה, לאחר תאונת הדרכים מיום 1.9.2016, בשל כאבים שחוותה מהצוואר ועד תחתית הגב לא סיפרה לפיזיותרפיסטית שהבעיה בשרירי הגב נבעה מהנסיון לנשק אותה: "מאותה סיבה שלא סיפרתי לאף אחד. התביישתי." (עמוד 35 לפרוטוקול, שורות 32 – 33).

גם לרופא שניפק לה את התעודה הרפואית היא לא סיפרה על האירוע הנטען: "ש. שאת הולכת לקבל תעודה רפואית עד בטח מספרת לרופא מה קרה לך? ת. כן אני מספרת רק את מה שקרה בתאונה.

ש. למה, למה היום את קושרת את זה לנאשם אחרי 8 חודשים 10 חודשים ולמה באותו היום לא קשרת את זה לנאשם?

ת. אני לאורך כל הדרך הסתרתי את זה אמרתי לכם. לא אמרתי לרופא.

ש. את כל כך מסכנה ניסו לנשק אותך באותו היום למה את לא מספרת?

ת. זה נושא טראומטי. (עמוד 42 לפרוטוקול, שורות 15 – 21).

המתלוננת לא סיפרה על האירוע גם לרכזת השכבה איריס ברוס שהייתה איתה בקשר בזמן שעברה תאונת דרכים ("לא סיפרתי" – עמוד 72 לפרוטוקול, שורות 9 – 12).

המתלוננת גם לא סיפרה על האירוע, עד מאי 2017 לסיגל סורוקה (מורה לספרות וחברת הוועד) המוערכת מקצועית על ידה: "אני עד בערך מאי לא סיפרתי לאף אחד בתוך בית הספר את מה שעברתי... שמרתי בסוד. הועד שלנו בתוך בית הספר הוא לא דמות שאתה פונה אליו חוץ ממסיבות. זה לא וועד נבחר. הם המציאו את עצמם" (עמוד 37 לפרוטוקול, שורות 23 – 25).

גם לגיוסלין, פסיכותרפיסטית ועובדת סוציאלית היא מספרת רק לאחר 4.5.2017. (עמוד 29, שורות 23 – 26).

הגורמים מחוץ לבית הספר אליהם פנתה המתלוננת לאחר האירוע הנטען ב-1.9.2016 וקודם לחודש מאי 2017 היו למעשה שתיים: המנהלת לשעבר אביגייל וחברתה הטובה (של המתלוננת) תמר פוקס (עמוד 87 לפרוטוקול, שורות 15 – 17). כך מסרה כי "המנהלת ידעה בזמן אמת שהיא באה אליי הבייתה, אחרי התאונה. אחרי ה-1.9 היא באה לבקר אותי ואני סיפרתי לה, הייתי מאוד נסערת והיא שאלה אותי למה אני בוכה" (עמוד 102 לפרוטוקול, שורות 21 – 22). לשאלה מדוע שמה של אביגייל לא הופיע בטופס ת/4 (התלונה בפני הממונה על מעמד האישה) השיבה: "אני יודעת שאביגייל ידעה. אני לא יודעת למה לא הזכרתי אותה" (שם, בשורה 32).

המתלוננת העידה כי סיפרה על האירוע גם לחברתה תמר פוקס:

"תמי פוקס באה לבקר אחרי התאונה וראתה שאני בוכה ונסערת ושאלה מה קרה ולמה אני בוכה כל כך הרבה וסיפרתי לה מה שעברתי.

ש. מה סיפרת על הכל, מא'ת'

ת. מאה אחוז סיפרתי על ההטרדה 1.9 והיא באה לבקר אותי בבית ואמרתי לה... לחצה אותי והייתי נסערת וכואבת ואני זוכרת שהיתה אצלי בבית וסיפרתי לה. לא זוכרת אם סיפרתי על יוני – אוגוסט אבל בוודאות סיפרתי על 1.9." (עמוד 86 לפרוטוקול, שורות 21 – 26).

המתלוננת לא זכרה אם הזכירה את שמה של תמר פוקס בפני הממונה על מעמד האישה (עמוד 87 לפרוטוקול, שורות 15-17).

המתלוננת אישרה כי הגורמים בתוך המערכת אליהם פנתה היו מנכ"ל קרית החינוך, רמי פורת (בעקבות הפגישה שהתקיימה אצלו ב-4.5.2017, במהלכה הודיע הנאשם על כוונתו להדיח אותה

מתפקידה כסגנית מנהלת בית הספר), והמפקח זלי מרון (אליו הופנתה מרמי פורת) - ראה עמוד 39 לפרוטוקול, שורות 29 – 31.

אפשר שלו לא התקיימה אותה פגישה ולא והועלה בה הנושא האמור, לא הייתה התלונה באה לעולם כפי שהשיבה המתלוננת: "ש. אם לא הייתה השיחה הזאת ב-4.5, לא הייתה התלונה הזאת על הטרדה מינית?"

ת. יכול מאוד להיות שאם הוא לא היה ממש ככה עורף לי את הראש אחרי כל ההתעללויות, אם הוא לא היה עושה הגישה הזו, יכול מאוד להיות לא היה לי את הכוחות להגיד עד כאן" (עמוד 39 לפרוטוקול, שורות 33 – 34).

במהלך חקירתה הנגדית עומתה המתלוננת עם העדויות שמסרה לגורמים השונים ועם טענת ההגנה "לכל אחד את מספרת סיפור אחר על אירוע כל כך קטן" (עמוד 103 לפרוטוקול, שורה 15). אך המתלוננת הייתה עקבית ביחס לגרעין האירוע שהציגה לחיבוק וניסיון לנשיקה מצד הנאשם שהפעילים עליהם כוח רב.

המתלוננת שטענה לפגיעה כה קשה מהנאשם נאלצה להסביר את יחסה הלבבי אליו כפי שעלה מהמסרונים השונים שהוצגו לה (נ/2 מחודש אוגוסט 2016; נ/10 מ-2.9.2016; נ/11 מ-18.9.2016; נ/4 מ-22.9.2016 ו-30.9.2016; נ/7 מ-6.12.2016; נ/3 מ-30.1.2017).

ממסרונים אלה עולה כי ב-18.9.2016 שאלה המתלוננת את הנאשם "בין 1 ל-100 כמה אתה רוצה שאחזור"; ב-30.9.2016 כתבה לנאשם שיצא להרמת כוסית "תודה, שיהיה לך כיף ומהנה"; בשעת בוקר כתבה לו "איך עבר הלילה על כוחותינו... שיהיה לך יום מקסים ומהנה"; ב-30.1.2017 כתבה: "תודה רבה" (עם אימוג'י של לב); ובהמשך "תודה על הפירגון חיממת את הלב" (אימוג'י לב); במועד מסויים כתבה "חוץ מזה שתהיה לנו שנה מדהימה" (וצירפה אימוג'י של לב).

בתשובה לכך העירה המתלוננת שההודעות ערוכות ונלקחו מהמסך של הנאשם, והסבה את תשומת ליבנו שהיא השיבה גם לשאלות שאינה יכולה לדעת כעת את פשרן. לגופו של עניין מסרה כי בהתנהלותה עם הנאשם לאחר האירוע ב-1.9.2016, ניסתה להתנהג כרגיל: "אני אומרת לכם שאני ניסיתי לשים את זה ממש בצד. אני ניסיתי באמת לעבוד מולו עם כל הקושי. אני כל הזמן אומרת, שניסיתי לעבוד (לעמוד) מולו ולא היתה שום סיבה שיתנכל לי מתחילת השנה" (עמוד 51 לפרוטוקול, שורות 33 – 34).

המתלוננת נשאלה כיצד בשובה מחופשת המחלה בספטמבר 2016 ביקשה לנסוע עם הנאשם (לטיול של בית הספר בעין אפק), והיא השיבה כי התלמידים הלכו ברגל לאתר, והנאשם הציע להסיעה בגלל הקושי שהיה לה ללכת (עמוד 79 לפרוטוקול, שורות 28 – 34).

המתלוננת אישרה כי נסעה ביחידות עם הנאשם במשך 5 דקות, לכנס של העתודה שהתקיימה בחודש

ינואר 2017, ולא חששה ("ידעתי שהוא לא יגע, שוב שמתו בצד....." – עמוד 80 לפרוטוקול, שורות 19 – 20).

המתלוננת אף שלחה מיסרון לנאשם ב-19.3.2017 ובו הציעה לשמור לו מקום באירוע של בת מצווה "אני רוצה להזכיר ולומר שביקש ממני תמיד לשמור לו מקום, לא אמרתי שאני שומרת לו לידי, זה הכל, לא שכן או שלא ישב לידי. שאלתי אם לשמור".

המאמנת האישית שרי קראוס מסרה בהודעתה ת/12 כי ביום 22.10.2016 התקשרה אליה המתלוננת וביקשה להיפגש עימה. בפגישתם סיפרה המתלוננת כי הנאשם ניסה לגעת בה (ולא פירטה מעבר לכך – "ללא פירוט", והיא הדפה אותו. בשיחתם סוכם כי המתלוננת תדבר עם הנאשם, והמתלוננת הציעה שתאמר לו שהיא שומרת נגיעה (ת/12, עמוד 1 שורות 15 – 20).

בהודעתה נשאלה ה-גב' קראוס אם מדבריה של המתלוננת הבינה שהוטרדה מינית על-ידי הנאשם, והשיבה: "הבנתי שהוא נגע בה, וכנראה שבחוויה שלה זאת היתה הטרדה מינית. אני לא ביררתי על מהות הנגיעה ואיפה הוא נגע. עצם זה שהיא הרגישה חזירה למרחב הפרטי ללא הסכמתה וזה עשה לה לא נעים, זה מבחינתי מספיק". (ת/12, עמוד 1, שורות 12 – 15).

העדה חזרה על הדברים האמורים בעדותה בבית הדין עמוד 107 לפרוטוקול, שורות 7 – 18, וציינה כי הרעיון לומר שהמתלוננת "שומרת נגיעה בא מצד המתלוננת עצמה".

העדה השיבה לשאלת בית הדין אם לא ניסתה לדלות פרטים נוספים על האירוע הנטען: "ש. כשהיא אומרת לך יורם מנסה להתקרב אליה והיא חווה הטרדה מינית, לא שאלת כלום. ת. היא אמרה שהיא הדפה אותו כי התקרב אליה ולא אמרה למה. היא אמרה שהדפה אותו ולא הוסיפה פרטים, רק נגע בה והיא הדפה אותו". (עמוד 198 לפרוטוקול, שורות 2 – 4).

הגב' קראוס מסרה כי המפגש בינה לבין המתלוננת בעניין האירוע מיום 1.9.2016 היה חד פעמי והתקיים ב-22.10.2016 (עמוד 201 לפרוטוקול, שורות 20 - 21).

המתלוננת סיפרה לה, כדרך אגב, על תאונת הדרכים, אך "רוב השיחה הייתה על ההטרדה" (שם, בשורות 33 – 34).

הגב' אביגייל גרינברג, לשעבר מנהלת בית הספר, סיפרה בהודעתה ת/8 על הקורות אותה ("כל הזמן הוא שיתפה אותי לגבי מה שקורה לה עם יורם...") – שם, בעמוד 2, שורות 13 - 14). העדה מסרה על דברים ששמעה מפי המתלוננת לאחר שזו שלחה לה הודעת ווסטאפ מספר ימים לאחר פתיחת שנת הלימודים, בה מסרה לה על תאונת דרכים שקרתה ב-1.9.2016 ("אני הייתי בהלם"). הדברים ששמעה מהמתלוננת נמסרו בשיחה טלפונית ביניהם, אשר במהלכה ובעקבותיה גילתה הגב' אביגייל

הזדהות מלאה עם המתלוננת: "והיא סיפרה לי שקרה לה מקרה נוראי עם יורם בראשון לספטמבר בסוף יום הלימודים הם הלכו ביחד לכוון הרכב והיא עזרה לו עם עציץ ואז ליד הרכב: היא התקרב אליה כדי לחבק ולנשק אותה והיא נתנה לו מכת מרפק חזקה לבטן או לצלעות וצעקה לו אל תיגע בי. נכנסה לרכב, פרצה בבכי והרגישה מאוד רע ומבולבלת בדיעבד היא סיפרה שהגוף שלה פשוט הגיב ואז בצורה מבולבלת כזו היא התחילה לנהוג וכעבור מספר דקות קצר וכתוצאה מהבילבול בו היא הייתה, נגרמה תאונת הדרגים והיא שכבה שבועיים בבית. אני רוצה לציין כי במהלך השיחה היא נשמעה נסערת ובכתיבה. אף פעם בכל השנים שעבדתי איתה לא ראיתי אותה במצב כזה ואני רוצה לציין ש-א. אדם רגוע ועדין ולא נוטה להתפרצויות. אני זוכרת שהבנתי אותה הזדהות והרגעתי אותה ואמרתי שתחשוב על בריאותה בשלב הזה. לא נתתי לה עצות, בגלל מצבה הנפשי הרעוע, היה נראה לי שהיא בהתקף חרדה והצעתי לה לנוח." (ת/8, עמודים 3 – 4, שורות 11 – 26, 2 – 3, בהתאמה).

הגב' אביגייל אשר גמרה את ההלל על המתלוננת מבחינה חברתית ומקצועית (עמוד 115 לפרוטוקול) גילתה, בעדותה בבית הדין, רגישות מיוחדת למצבה של המתלוננת, וזאת בעקבות השיחה הטלפונית ביניהן מחודש ספטמבר 2016: "אני בשלב הזה דאגתי לבריאותה ובכל השיחה אני דואגת לה ואומרת לה לשמור (לשמוע) על עצמה, הגוף, הנפש, ולעשות ספורט וזה המקום שלי – לדאוג לבריאות שלה ולא פשוט כל מה שקרה לה... ידעתי שאני צריכה להיות בשבילה והנפש שלה, פחדתי שלא תתמוטט" (עמוד 118 לפרוטוקול, שורות 17 – 22; ראה גם בעמוד 125 לפרוטוקול, שורות 22 – 29).

בהתייחסה לטענת ההגנה כי המתלוננת לא דיברה עימה בחודש ספטמבר 2016 אלא, ביוני 2017, כשהפרשה "התפוצצה" (הואיל ולא המתלוננת הזכירה את שמה בחקירתה בנציבות שירות המדינה), השיבה: "א. סיפרה לי מהרגע הראשון בעבודת הקיץ כשפגשה את יורם, ועד לאירוע ביום 1.9., סיפרה לי הכל... אם שמי לא מוזכר בפירוש ואני אחת מהעדים, זה לא אומר שלא ידעתי הכל מהרגע הראשון" (עמוד 140 לפרוטוקול, שורות 17-19).

תמר פוקס, חברתה של המתלוננת מעל 20 שנה, מסרה בהודעתה ת/10 כי היתה לה שיחת טלפון עם המתלוננת, הגם שמושא השיחה העיקרי להתקשרות היה תאונת הדרכים: "למיטב זכרוני היתה בינינו שיחת טלפון בה היא סיפרה לי שהיא עברה תאונת דרכים. היא סיפרה שהיה לפני כן אירוע עם המנהל שלה יורם. היא הייתה נסערת ואמרה שנדבר" (ת/10, עמוד 1, שורות 9 – 10; "היא היתה מאוד נסערת במהלך השיחה ובכתיבה" (שם, בשורות 23 – 24).

העדה סרה לביתה של המתלוננת בעת שזו שהתה בחופשת מחלה, ושמעה ממנה על האירוע מיום 1.9.2016: "הוא חיבק אותה חזק, וניסה לנשק אותה למיטב זכרוני זה קרה בחניית ביה"ס בסוף היום בדרך הבייתה. ואז היא לקחה את ידה ונתנה לו מכה עם המרפק ואמרה לו 'אל תעיז לגעת בי יותר', ונכנסה לרכבה כשהיא נסערת מאוד, והחלה לנסוע ונגרמה לה תאונת דרכים שהיא נפגעה, והרכב שלה היה 'טוטאל לוס', ואז היא שהתה בחופשת מחלה תקופה ממושכת".

אין צורך לומר כי למתואר בחלק השני של דברים אלה אין כל בסיס: המתלוננת לא נפגעה בתאונת

הדרכים; לרכב נגרמה פגיעה קלה ביותר בחלקו הקידמי ובוודאי לא אובדן מוחלט; חופשת המחלה ארכה כשבועיים, ובמהלכה עבדה המתלוננת, על פי דבריה, בביתה.

בעדותה הראשית חילקה העדה את שיחותיה עם המתלוננת בתחילת שנת הלימודים ב-2016 לשני חלקים:

" ת. אחלק לשני חלקים. בחלק הראשון שמעתי שהיא עברה תאונת דרכים ודיברתי איתה בטלפון, היתה מאוד נסערת ואמרה שנסעה הביתה ורכב נכנס בה והעורף כואב לה ואמרתי לה מה עם פיזיותרפיה ושאלתי אם הלכה למחלקת תאונות בלין.... לאחר מספר ימים התקשרתי שוב לשאול מה קרה, לא זוכרת אם יומיים – שלושה אחרי ואז בכתה מאוד בטלפון ואמרתי "עזבי, אני באה אליך". הלכתי אליה הביתה ואני חייבת להגיד שהייתי די בשוק וכפי שאמרתי בתחילת דבריי, א. אישה חזקה ורצינית והיא היתה עם טרנינג, בלי איפור – מה שלא אופייני לה. משהו מוזר, מה מוזר? לא יודעת, אני לא פסיכולוגית. שאלתי מה קרה והיא אמרה כלום ואמרתי לה שמשו קרה. בהתחלה לא כל כך רצתה לספר לי ובמהלך השיחה היא סיפרה לי שהיא הלכה לרכב והיה לה איזה עציץ ביד ויורם ביקש ממנה לגשת איתו לרכב והוא ניסה לנשק אותה – משהו כזה. הייתי די בשוק...." (עמוד 170 לפרוטוקול, שורות 19-21).

העדה תיארה בצבעים קודרים את מצבה של המתלוננת לאחר ה-1.9.2016:

" ת. אני חושבת שהאירוע הראשון 1.9 היה המכה הראשונה והפגישה במשרד היתה המכה הסופית – מהבחינה של התחלה של התדרדרות נפשית מאוד קשה שלה. היא בכתה המון, היא לא רצתה להיפגש איתנו בכלל בהתחלה עד שניסינו לעודד ולחזק – החברות הטובות אותה. אפילו הצלחנו לשכנע אותה לנסוע איתנו לחו"ל (ביולי שנה שעברה) וחשבנו שזה יעודד ונסענו לחו"ל בקוס שביוון ושם נוכחתי לדעת, בוודאות ש-א. עברה טראומה...." (עמוד 171 לפרוטוקול, שורות 7 – 11).

בחקירתה הנגדית לא ידעה המתלוננת להסביר מדוע שתי הנשים הנוספות (אורלי וסיגי) שהשתתפו בטיול ל-חו"ל, לא הגיעו למסור עדות בתמיכה למצבה הנפשי הקשה, לכאורה, של המתלוננת באותו טיול (עמודים 172 – 173 לפרוטוקול, שורות 28 – 35, 1, בהתאמה).

יוער כי בתמונות שהוצגו לנו מדפי הפייסבוק לגבי אותו טיול (נ/18) נחזית המתלוננת במצב רוח נינוח למדי.

העדה תמר פוקס, ששמה לא הופיע בתלונתה של המתלוננת אצל הממונה על מעמד האישה, מסרה כי בפגישתה עם המתלוננת בחופשת מחלתה בחודש ספטמבר 2016 השביעה אותה האחרונה, לבל תספר "לאף אחת מהבנות האחרות הטובות" (עמוד 175 לפרוטוקול, שורות 11 – 12).

הגב' פוקס סיפרה לראשונה בעדותה בבית הדין בעמודים 177 – 178 ("לא זוכרת למה לא אמרתי את

זה, תוך כדי האירועים עולים במוח" כיצד המתלוננת סיפרה לה ולחברותיה במלון בקוס על הקורות אותה ביום 1.9.2016: "זה היה קצת לפני ארוחת הבוקר. והיא הלכה איתנו בסוף לאכול... היא לא רצתה לצאת מהחדר, עלינו לחדר וניהלנו שיחה ולא ציינתי זאת בפני החוקר" (עמוד 177 לפרוטוקול, שורה 35, ועמוד 178 לפרוטוקול, שורה 14).

לדברי העדה השיחה ארכה כשעה, ורובה "היתה הקשבה".
 הגב' פוקס ציינה כי המתלוננת אמרה לה בסמוך לאירוע שבעלה יודע על האירוע (זאת בשונה מעדות המתלוננת בפנינו; ראה עמוד 178 לפרוטוקול, שורות 32 – 35, עמוד 179 לפרוטוקול, שורות 16 – 17).

הנאשם מסר הודעתו (ת/3) בפני חוקר נש"מ ביום 21.8.2017. תשובותיו לא היו ספונטניות אלא מדודות וערוכות מראש לאחר שחקירתו "זוהמה" על-ידי המפקח זאלי, מנהל קרית החינוך פורת ומורים אחרים, כפי שעולה מהודעתו:

"ש. אמרת שידעת על התלונה של א. הרבה לפני שהוזמנת?

ת. לא, אמרתי שידעתי שהיא טוענת על הטרדה מינית.

ש. רמי פורת סיפר לך את זה?

ת. גם רמי וגם מורים אחרים בחדר המורים.

ש. מי שהוא עוד סיפר לך?

ת. זלי מארון שהיתה לי שיחה איתו, והוא התקשר אליי, ואמר שהיא טוענת שניסיתי לחבק אותה והוא אמר לה לפנות לממונה על הטרדות מינית במחוז" (עמודים 210 – 211 לפרוטוקול, שורות 32 – 35, 1 – 3, בהתאמה).

אין צורך לומר ש"זיהום" עדות של חשוד בטרם חקירתו, יכול ויפגע בכוחה הראייתי (השווה: ע"פ 3873/08 שמעון אטיאס נגד מדינת ישראל – ניתן ביום 6.9.2010).

הכנתו של הנאשם לחקירתו אצל חוקר המשמעת בולטת לעין. כך כשנשאל על טענת המתלוננת על מקרים יומיומיים במהלך קיץ 2016 שנהג לגעת בה תוך כדי שיחה, הקדיש את מירב תשובתו, ללא שנשאל, לאירועי ה-1.9.2016 ומסר: "... שמתני את הדברים בתא המטען והיא עדיין טעונה מזה שלא שמרתי לה מקום לידי בישיבת הפרופיל. באתי להניח לה יד על הכתף שלה, אני לא זוכר אם הספקתי להניח יד או שנרתעה לפני כן, היא נרתעה, אמרתי לה "דפדפי דף, מחר יום חדש", וזהו, ככה נפרדנו, אני הלכתי לרכב ונסעתי" (ת/9, עמוד 3, שורות 22 – 25).

הנאשם הכחיש את תיאוריה של המתלוננת לגבי פרטי האירוע של ה-1.9.2016, לרבות קבלת מכת המרפק בבטנו, ולרבות אמירתה "בי אתה יותר לא נוגע" (שם, בעמוד 4, שורות 1 – 6).

בתוך כך ידע לומר "אם באמת עשיתי את זה, למה לא עשיתי את זה בחדר שלי כשהיא באה אחריי, למה במגרש החנייה?" (ת/9, עמוד 4, שורה 3).

עוד מסר כי בחזרתה לעבודתה כעבור כשבועיים לאחר האירוע, לא טענה המתלוננת בפניו כי חשה פגועה מהתנהגותו המטרידה:

"שבוע או שבועיים אחרי שחזרה מהמחלה שלה בחדר מורים באחד הבקרים היא באה אלי ואמרה לי "אני מקווה שאתה לא כועס עלי, שלא נפגעת כשנרתעתי מהחיבוק שלך, מזה שניסית לחבק אותי, אני באה מבית דתי ואני שומרת נגיעה". חייב לציין שעד אותו רגע לא ייחסתי לזה בכלל חשיבות לכל האירוע הזה. אני הייתי בטוח שהיא פגועה מכל העניין שלא שמרו לה מקום לידי בישיבת פרופיל. אמרתי לה שאני מכבד את זה ושלא נפגעת ואפילו ציינתי בפניה שהייתה לי יועצת דתייה ב"רודמן" שומרת נגיעה שמאוד הערכת וכיבדתי את זה" (שם, עמוד 4, שורות 23 – 28).

הנאשם ידע לציין תאריכים מדוייקים מאוד בהם הסיע את המתלוננת, לאחר האירוע ובמסגרת העבודה, נסיעות קצרות (התשובה לשאלה כיצד אותם מועדים נחרתו בזכרונו ברורה, נוכח ההכנה היסודית שעשה הנאשם לחקירתו – א.כ.כ.):

"אפילו ב-19.9 כשחזרה ממחלה היא ביקשה ממני לנסוע איתי ליום גיבוש של כיתות ז', שאני אקח אותה. הרי אם היא הרגישה פגועה ומאוימת ומוטרדת לא הייתה מבקשת ממני לנסוע איתי ב-19.9 (ואכן הקפצתי אותה לפארק אפק) ולא ב-24.1.2017 שהיה יום עתודה מדעית באורט ביאליק והיא ביקשה לבוא איתי, לנסוע איתי, ולקחתי אותה. הרי אדם שמוטרד או מפחד או פגוע לא נוסע עם מי שהטריד אותו" (שם, עמוד 7, שורות 1 – 5).

הנאשם חזר על עיקרי דבריו ב-ת/9, גם בעדותו בבית הדין, תוך שציין שאינו יודע אם רצה לחבק את המתלוננת, "כמו לנחם אותה" (עמוד 209 לפרוטוקול, שורה 15).

הנאשם תיאר כיצד המתלוננת פרצה בבכי לאחר שלא שמר לה מקום לידה בישיבת הפרופיל ביום פתיחת שנת הלימודים (1.6.2016), ובשעה 16:00 נכנסה לחדרו ה"נמצא בכוח למטה – לא במפלס אחד בחדר המורים, יורדים 5 מדרגות והיא בודד ביחס לחדרים אחרים... היינו לבד" (עמוד 208 לפרוטוקול, שורות 4 – 7).

לאחר שיצאו ביחד לכיוון החנייה והוא הניח חפציו בתא המטען של רכבו, סיפר "ובאתי לשים לה יד על הכתף ואני באמת לא זוכר אם הספקתי לשים לה יד או לא, והיא נרתעה ממני. באותו רגע ייחסתי לזה מקום בגלל שלא שמרתי לה מקום בישיבה, וגם אמרתי לה דפדפי דף, מחר יום חדש, וככה נפרדנו, נכנסתי לרכב ונסעתי". (עמוד 208 לפרוטוקול, שורות 7 – 11).

הנאשם הכחיש שניסה לנשק את המתלוננת ("למה שאנסה לנשק אותה, אני יכול לעשות את זה לבד בחדר" – שם, בשורה 13); באשר לטענה כי חיבקה, כאמור, מסר "לא יודע אם רציתי לחבק אותה, כמו לנחם אותה בגלל שנפגעה שלא שמר לה מקום בישיבת הבוקר".

הנאשם טען שהמתלוננת רקמה נגדו עלילה זדונית "בגלל נושא התפקידים, שאני לא רואה אותה משמשת לי כסגנית" (עמוד 210 לפרוטוקול, שורות 14 – 15).

בחקירתו הנגדית שב ומסר הנאשם כי ניסה לגעת בכתפה של המתלוננת ואינו זוכר אם הספיק או לא "וכשבאתי לגעת בכתף היא נרתעה" (עמוד 211 לפרוטוקול, שורה 23). הוא לא שאל אותה לפני כן אם היא מעוניינת שייגע בה, ולא התנצל לאחר שנרתעה, הואיל ושייך זאת ל"אי שמירת המקום" (עמוד 212 לפרוטוקול, שורה 1, ראה גם בעמוד 213 לפרוטוקול, שורות 3 – 5). בתשובה לשאלת בית הדין, סיכם הנאשם: "סך הכל ניסיתי לגלות אמפטיה ולא יותר מזה. כמו שאני לא שולח ילד הבייתה בוכה. לבחורה יש משפחה ו.. חייב להיות אמפטיה והדברים האלה לא היו קיימים בבית הספר" (עמוד 219 לפרוטוקול, שורות 4 – 5).

דיון בטענה שהנאשם הטריד את המתלוננת מינית ב-1.9.2016

לאחר שבחנו הראיות בקפידה לא מצאנו כי התביעה הוכיחה במידת הוודאות הנדרשת בדין את הטענה שהנאשם הטריד מינית את המתלוננת ביום 1.9.2016. אפשר שהמתלוננת סבלה/סובלת מרגישות יתר וניסתה לשוות לחיבוק או לנסיון החיבוק של הנאשם נופך מיני, אולם כידוע המבחן להטרדה מינית הוא אובייקטיבי. כך נקבע ב-עש"מ 6713/96 מדינת ישראל נ' זוהר בן אשר, פ"ד נב(1) 650, 687 כי ברור שאי אפשר להכריע אם מעשה מסויים הגיע כדי הטרדה מינית על בסיס ראייה סובייקטיבית מצד זה או אחר; ראה גם: ע"ע (ארצי) 14587-05-16 אלמוני נגד מדינת ישראל – ניתן ביום 22.8.2018, ע"פ 7704/13 יעקב מרגולין נגד מדינת ישראל - ניתן ביום 21.7.2005; עש"מ 11025/02 אלון אייזנר נגד מדינת ישראל, פ"ד נז(5) 541.

המתלוננת כבשה עדותה ולא מסרה על ההטרדה המינית כביכול לבעלה, לגורמים מקצועיים איתה באה במגעים, לממונים על הנאשם או לממונה על מעמד האישה במשרד החינוך, אלא לאחר חודש מאי 2017, בו התחוויר לה באופן ברור ומפורש שהנאשם אינו מעוניין שתמשיך ותשמש סגניתו. אכן, ולא התעלמנו מההלכה, התופעה של כבישת עדות על-ידי קורבן לעבירות מין, הינה תופעה מוכרת וידועה, ואין בה כשלעצמה, כדי לפגום, בהכרח, במהימנות גירסתו של הקורבן (ראה, למשל, ע"פ 4481/14 פלוני נגד מדינת ישראל – ניתן ביום 16.11.2016; ע"פ 3250/10 פלוני נגד מדינת ישראל - ניתן ביום 12.1.2012). אולם במקרה דנן לא השתכנענו שהמתלוננת הייתה אכן "קורבן לעבירת מין", אלא שהיא צבעה את האירוע מיום 1.9.16 ב"צבעים מיניים" עזים רק בחודש יוני 2017. נימוקיה של המתלוננת לכבישת עדותה לא הניחו את דעתנו, ולפיכך יש ליתן לעדותה משקל ראייתי מופחת (ראה ע"פ 1645/08 פלוני נגד מדינת ישראל – ניתן ביום 6.5.2010, בו נקבע כי ערכה ומשקלה הראייתי של עדות כבושה מועטים כל עוד אין בפי העד הסבר משכנע שמניח את הדעת לטעמים שבעטיים כבש את עדותו; ראה גם: ע"פ 5386/05 בילאל אלחורט נגד מדינת ישראל – ניתן ביום 18.5.2006).

המתלוננת לא דייקה בפרטי האירוע והאירוע שלאחריו כפי שמסרה לגורמים שונים (כך מסרה שגב' קראוס הציעה לה שתאמר שהיא "שומרת נגיעה", בעוד שגב' קראוס טענה שההצעה באה מהמתלוננת).

אומנם ההלכה מכירה בהיתכנותן של סתירות בעדותם של נפגעי עבירות מין באשר לתיאור האירוע עצמו (והסתפקות בהוכחת גרעין האירוע), אולם בענייננו הסתירות בדברי המתלוננת (שאינה קורבן לעבירת מין) מעיבות על מהימנותה.

סוף דבר – הנאשם זכאי מהאישומים של הטרדה מינית שיוחסו לו בתובענה בגין האירוע מיום 1.9.2016.

9. האם הנאשם התנהג התנהגות בלתי הולמת בגין החיבוק/ נסיון החיבוק במתלוננת?

בהודעתו ת/9 מסר הנאשם כי "בא להניח יד" על הכתף של המתלוננת ביום 1.9.2016 וכי אינו זוכר אם הספיק לעשות זאת, או שנרתעה קודם לכן. מכל מקום הוא מסביר התנהגותו בכך שהיא היתה "עדיין טעונה מזה שלא שמרתי לה מקום לידי בישיבת הפרופיל" (שם, בעמוד 3, שורות 22 – 24). בחקירתו הנגדית בבית הדין מסר ".... ולא ניסיתי לחבק אותה בסיטואציה שאת מנסה להוביל אליה".

בתשובה לשאלת התובעת אם יש סיטואציות שהוא נוגע במורות, השיב הנאשם: "כשאני מחבק ואומרים שלום.... כשאני מדבר, אני לא נוגע באנשים. יכול להיות שנוגע שיש רעש, תשומת לב ממישהו – אז כן" (עמוד 211 לפרוטוקול, שורות 18 – 19).

כשהוצגה לו התמונה ת/1 בה נראה מחבק את המורה עליזה ברגמן ענה הנאשם: "אם אני נוגע אליה, אני קרוב וסמוך. יכול להיות שאני נוגע לה. התמונה לא ברורה לי.... אולי בסיטואציה הקיימת בגלל הרעש, היינו צריכים להתקרב" (עמוד 211 לפרוטוקול, שורות 19 – 20).

בתשובה לשאלות בית הדין ביחס לאירוע מיום 1.9.2016 מסר הנאשם כי נגע במתלוננת מחמת אמפטיה והשווה, בעניין זה, התנהגותו למורות כהתנהגותו לתלמידים:

"היו"ר

ש. תגידי לי יורם, במבט לאחור, זו התנהגות הולמת שמנהל מנסה לשים יד על מורה.

ת. מעולם לא עברה בי מחשבה ואני גם לא עושה את זה. כשאני בא ו... אנחנו כמורים בכיתה, גם כשילד מפריע אני מניח יד לילד על הכתף הוא מבין, מסתכל או עם האצבע. אנחנו בני אדם ולא מכונות ואני אומר למורים תמיד שציונים יכולים לתקן. אני רואה את הבחורה אחרי הדין ודברים ב-2-3 דקות וגיליתי אמפטיה וזה אסור?

ש. באמצעות מגע פיזי?

ת. אם הייתי יודע שזה פוגע, לא הייתי מנסה. שבוע לפני זה היה אירוע של הבן שלה והיא באה וחיבקה ונישקה אותי. זה חלק מאירוע שכולם באים ומברכים וגם פה...

ש. לא אומר קונוטציה מינית ולא אירוע משפחתי. אתה מנהל בית ספר

ת. סך הכל ניסיתי לגלות אמפטיה ולא יותר מזה, כמו שאני לא שולח ילד הביתה בוכה. לבחורה יש משפחה ו... חייב להיות אמפטיה והדברים האלה לא היו קיימים בבית הספר". (עמודים 218 – 219

לפרוטוקול, שורות 28 – 34, 1 – 5, בהתאמה).

המורה עליזה ברגמן הנצפית מחובקת על-ידי הנאשם בתמונה ת/1 טענה שלא הוטרדה על-ידי הנאשם וסביר להניח שהתמונה צולמה באירוע חברתי "ובסופו כנראה מדברים.... אין לי מושג, אולי הכרת תודה, עם מרכזת נוספת בבית ספר" (עמוד 246 לפרוטוקול, שורות 2 – 3).

העדה הציגה החיבוק כאירוע שיגרתי המתרחש בבית הספר, ואין בו כדי לעורר עניין מיוחד. וכך השיבה בחקירתה הנגדית:

"ש. אמרת לנו שתוכלי לאשר מהתמונה שיוזם מחבק אותך, נוגע בך פיזית

ת. לא יכולה לזכור את התמונה, אבל יש מצב.

ש. אמרת שבתמונה הזו רואים הכרת תודה

ת. נראה ככה, לא זוכרת את הסיטואציה הספציפית.

ש. האם כל הכרת תודה מצד בית הספר מגיעה עם נגיעה פיזית

ת. לא

ש. למה פה נגע בך

ת. לא יכולה להגיד למה פה היתה כזו או אחרת, אבל לא נראה לי משהו מוזר

ש. זה לא נראה לך מוזר, כי כך נהוג בבית הספר, שמנהל נוגע בבית הספר במורות

ת. לא, כי בשנות ה-2000 אנשים נפגשים אחד עם השני, וכשרוצים להכיר תודה, מניחים יד.

ש. האם המנהל נוהג באופן תדיר ושיטיתי לגעת במורות להכרת תודה

ת. לא ראיתי, לא היה משהו שבשגרה.

ש. פה אני מתארת שזה אירוע חריג שנגע בך

ת. אני לא יודעת מה את מגדירה חריג, היה אירוע חריג שהיתה נגיעה, אז מה?

ש. את טוענת שבבית הספר אין נגיעות מצד המנהל ומצד שני רואים את האירוע הספציפי הזה. אם

את טוענת שבדרך כלל לא קורה וכאן כן רואים, זה משהו חריג ומיוחד, ושונה מהכלל. אם זה חריג,

למה את לא זוכרת מה קרה שם?

ת. למה אני צריכה לזכור. משהו טריוויאלי, היה אירוע בית ספר, היה מוצלח והוא מדבר ועומדת

עוד רכזת שכבה נוספת ולא נראה לי משהו חריג.

ש. זה תדיר בבית הספר

ת. גם את זה לא אמרתי. (עמוד 246 לפרוטוקול, שורות 8 – 28).

הגב' איריס ברוס, מרכזת שכבת כיתות ח', אישרה כי קיימת תופעה של חיבוקים אולם היא לא

עוררה מוזרות או אי נוחות. בתשובה לשאלה אם בחודשי הקיץ ראתה נגיעות ומגעים, שאינם מיניים,

בין הנאשם למתלוננת, השיבה: "לא משהו לא נורמטיבי, או משהו ספציפי מול א. בנורמה בבית

הספר וכפי שאנו נוהגים, יש חיבוק, חוזרים מחופשה, ובטח לא מיניים, או משהו שמעורר אי

נוחות, או הרגשה מוזרה" (עמוד 234 לפרוטוקול, שורות 6 – 7).

אף המורה סיגל סורוקה השמיעה דברים דומים :

"היו"ר -

ש. יורם נוגע במורים בצורה כזו?

ת. בצורה חברית, כמו כל אחד, כמו שיוצאים לחופשה, ואז מתחבקים כולם אחד עם השני, לא בשוטף ביום יום, חג שמח" (עמוד 230 לפרוטוקול, שורות 11 – 12).

הגב' אסתר מורגנשטיין, מ"מ מנהל בית הספר, נשאלה לגבי נגיעות באקראי בכתף מצד הנאשם והשיבה: **"אני בעצמי מחבקת.... נגיעות באקראי זה דבר לגיטימי"** (עמוד 223 לפרוטוקול, שורות 2 – 3).

העדה לא ראתה כל פסול בחיבוקים :

"ש. אותך הוא פעם חיבק?"

ת. אני מחבקת ואני זו שניגשת" (עמוד 224 לפרוטוקול, שורות 23 – 24).

דין

בחנו הראיות דלעיל ודעתנו הברורה היא כי חיבוקים או מגעים קרובים מצד מנהל בית ספר את צוות המורות (או מי מהן) אם לצורך גילוי אמפטיה, אם במהלך אירועים בבית ספר, אם במסגרת ברכת שלום במעמד של פרידה או הגעה, ואם בשל ניסיון להתגבר על רעש – מהווים התנהגות שאינה הולמת מנהל בית ספר.

ההתנהגות אינה הולמת מחמת טעמים: ראשית – הניראות הציבורית של הנוהג לפיו נחזה מנהל בית ספר, האמור לשמש דמות לדוגמא בפני תלמידיו, מחבק מורותיו באירועים דוגמת האירועים אותם מנינו לעיל; שנית – חיבוקים תמימים אוצרים בתוכם פוטנציאל להתדרדרות, ולהגעה למצבים אינטימיים יותר. אכן אין זה המצב בפנינו, אך ידועים מקרים שהובאו בפני בית דין זה שתחילתם בחיבוקים וסופם בהטרדות מיניות (ראה לדוגמא, בד"מ 122/08 בענין מוחמד מואסי). מבחינה זו, ככל שבית הדין יסכים לנורמה שתוארה על-ידי הנאשם והמורות בבית הספר הרי, בסופו של יום, יימצא בבחינת "הזורע רוח יקצור סופה"; שלישית – הנאשם ומנהלים אחרים כדוגמתו שבחיבוקיהם אין ולא הייתה כוונה מינית כלל, עלולים להיתקל במורות (או באנשי צוות אחרים) שיגלו רגישות יתירה לנגיעות בהם. ואזי – הסוף מי ישורנו; רביעית – חיבוקים מצד מנהל בית ספר את מורותיו עלולים לעורר "רחש בחש", ורכילויות מיותרות על העדפות המנהל את מי מהן מטעמים שאינם ענייניים; חמישית – המנהל, ואחרים כדוגמתו, עלולים לפרש את התנהגות המחובקות כהסכמה מצידן, כאשר בדיעבד עלול להסתבר כי ההסכמה זו לא באה מרצון מלא אלא מטעמים של "אי נעימות לסרב" או "כך כולם נוהגים".

אשר לכן אנו מוצאים כי הנאשם נהג התנהגות בלתי הולמת במילוי תפקידו כמנהל בית ספר. ב-ער"מ 1351/95 פינקלשטיין נ' התובע בבית הדין המקומי למשמעת של עובדי עיריית ירושלים, פ"ד מט(5) 573, 578 כתב כבוד השופט זמיר כי התנהגות בלתי הולמת "זו התנהגות ששום ארגון או מקצוע אינם יכולים לסבול, משום שאין היא תיהפך התנהגות מקובלת באותו ארגון או באותו מקצוע, יהיה בכך

כדי להעכיר את האווירה, לשבש את יחסי העבודה, לערער את יחסי האמון מצד הציבור או לחבל בדרך אחרת בתיפקוד התקין של הארגון".

סוף דבר

הנאשם מורשע בזאת בעבירה לפי סעיף 17(3) לחוק שירות המדינה (משמעת) התשכ"ג - 1963 בגין החיבוק, או הניסיון לחיבוק, שחיבק או שניסה לחבק המתלוננת ביום 1.9.2016.

10. האישום השני – הטענה להתנכלויות ולהתעמרויות כלפי א.י.

באישום זה נטען כי לאחר תאונת הדרכים שעברה א.י. ב-1.9.2016 (כמתואר בפריט השני לאישום הראשון), היא נעדרה מעבודתה למשך כשבועיים, ומאז חזרתה החל הנאשם להתנכל לה ולהתעמר בה. בתוך כך, נטל מ-א.י. סמכויות ותפקידים עד שרוקן את תפקידה מתוכן, מידר אותה מישיבות הנהלה ואף ניסה לפנות אותה מחדרה.

התביעה טענה כי מעשיו אלה של הנאשם מהווים עבירה על סעיף 4 ו-5(ג) יחד עם סעיף 3(ב) לחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח – 1998, וכן עבירה על פסקה 43.423(א)(1) לתקשי"ר (סעיף 4 לחוק האמור קובע את העיקרון הכללי "שלא יטריד אדם מינית את זולתו ולא יתנכל לו". וסעיף 5(ג) לחוק מחמיר עם המטריד מינית אדם אחר ומתנכל לו" (כותרתו של סעיף 3 לחוק היא הטרדה מינית והתנכלות, כאשר סעיף 3(ב) שבו מגדיר את ההתנכלות הכרוכה בהטרדה המינית כ"פגיעה מכל סוג שהוא שמקורה בהטרדה מינית, או בתלונה או בתביעה, שהוגשו על הטרדה מינית").

אשר על כן הואשם הנאשם בגין האישום השני בעבירות לפי סעיפים 17(1), (2) ו-3(3) לחוק.

בפרק הקודם קבענו שהנאשם לא הטריד מינית את המתלוננת, ומכאן שנפרם הקשר בין ההתנכלות שמקורה בהטרדה מינית לבין ההתנכלות הנטענת. עוד יאמר כי לא ניתן לטעון גם שההתנכלות באה עקב תלונה או תביעה על הטרדה מינית שהגישה המתלוננת, שהרי לנאשם נודע על כך לראשונה רק מפי רמי פורת, מנהל קרית החינוך, בחודש מאי 2017 (ואילו ההתנכלות מתייחסת לשנת הלימודים תשע"ו – תשע"ז עד אותו מועד).

נשאלת השאלה – האם הנאשם התנכל למתלוננת או התעמר בה ללא קשר להטרדה מינית, אלא על רקע יחסי העבודה או יחסי האנוש הרעועים ביניהם?

נבחן את הראיות שנפרשו בבית הדין לעניין הטענה שהנאשם התנכל או התעמר בה במסגרת עבודתה

המתלוננת בפנייתה ת/5 מיום 19.6.2017 (שנשלחה למנהל מחוז חיפה דאז) מסרה כי עם חזרתה לעבודה "יחסו של הנאשם כלפיה התהפך באופן פתאומי" והיא סבלה מהתנכלות כלפיה, כאשר הנאשם החל להדיר אותה מפגישות העבודה ולקצץ בסמכויותיה, זאת ללא סיבה מקצועית ועניינית ומבלי שהופנתה אליה טענה מקצועית כלשהיא.

בשיחתה של המתלוננת, ביום 20.6.2017, עם הממונה על מעמד האישה במשרד החינוך הגב' אושרה לרר (הנספח ל-ת/4) מסרה כי עם שובה לעבודה בחודש ספטמבר 2016 (כשבועיים לאחר פתיחת שנת הלימודים - א.כ.) קרא לה הנאשם לחדרו והחל לחלק תפקידיה לאחרים ("הוא אמר לי למשל: "את הלוח הפרטני שעשית אני רוצה שתעשי ביחד עם רכזת שכבה ז'". את לוח התורניות תלמד מורה אחרת"). המתלוננת השיבה שהיא "עובדת, לא מתחילה ללמד מישהו אחר", וסיפרה כי הנאשם, בשונה מהתנהגותו הקודמת כלפיה, החל להפגין קרירות, חוסר חברות וצמצום בשיחותיו עימה ("מדבר רק מה שצריך").

עוד הוסיפה כי הנאשם ביטל, לפחות במשך 3 חודשים, את ישיבות ההנהלה, וקיים ישיבות בלעדית עם בעלי התפקידים ("יוצר מעגלים אחרים בלעדי, ואני ממודרת מכל דבר אפשרי").

המתלוננת המשיכה ותיארה התנהגויות של הנאשם בהן באה לידי ביטוי התנכלותו כלפיה: מנע ממנה השתתפות בהשתלמות של רכזים פדגוגיים למרות שהיא המנהלת הפדגוגית של בית הספר, ושלה מורה אחרת תחתיה (הגם שלאותה מורה לא היה, לדברי המתלוננת, נגיעה לפדגוגיה); סרב להזמין גורמים מהרשות להתרשם מתוצרי העבודה הטובים בפרוייקט "מדע אפק" שניהלה ואשר במסגרתו הופעלו 200 הורים; לא הזמין אותה לאירוע אצל ראש העיר בו קיבלו התלמידים, שהשתתפו ב"ערב חלל", תעודות מראש העיר (זאת שעה שהיא אחראית על כל הפרוייקטים במצויינות).

המתלוננת תיארה חוויה משפילה שעברה עת ב-19.6.2017, בישיבת הסיכום בנוכחות מנהל קריית החינוך וכל מורי בית הספר, הודיע הנאשם כי מונו שני בעלי תפקידים חדשים בבית הספר שיטלו מסמכויותיה הקודמות: מורה אחת מונתה לתפקיד מנהלת פדגוגית בבית הספר, ומורה אחר ישמש מרכז המערכת.

לדבריה של המתלוננת, הנאשם איים עליה כי אם תיבחר להישאר במשרתה, ירוקן את תפקידיה מכל תוכן. בתוך כך ביקש ממנה לפנות את חדרה באופן מידי, אחרת הוא יעשה זאת "כי ביום ראשון יכנס מישהו אחר במקומי".

בהודעתה ת/6 שניתנה בפני חוקר המשמעת ביום 1.8.2017 שבה המתלוננת וגוללה (שם, מעמוד 8 ואילך) את מסכת ההתנכלויות, כך על פי טענתה, שעברה עם שובה לעבודה (המתלוננת נעדרה מעבודתה מיום 2.9.2016 ועד 18.9.2016 לאחר תאונת דרכים בה נגרם לרכבה נזק קל מאוד). הנאשם ביקש ממנה, מיד עם חזרתה לעבודתה, כי תעביר מסמכויותיה לאחרים ותלמד את מזכירת ומורה נוספת את ניהול מערכת השעות ("אמרתי לו שבסדר, אבל שיקרא לחברה חיצונית שהיא עושה את המערכת שהחברה תביא מדריך שילמד את המזכירה" – שם, בעמוד 8, שורות 19 – 21); הנאשם מנע ממנה השתתפות בהשתלמות מקצועית של מנהלים פדגוגיים ושלה את המורה ללשון תחתיה (נימק את סירובו: "אני המנהל, וככה אני החלטתי"); הנאשם מידר אותה מכל פעילות חוץ ספרית, כגון: ועדת פרס החינוך בו הוצגו כל הפרוייקטים הבית ספריים משנה"ל הקודמת בה הנאשם טרם שימש מנהל; הנאשם גם מידר אותה בכך

שביטל מאמצע חודש פברואר 2017 את כל ישיבות ההנהלה וקיים אותם בלעדיה (שם, עמוד 10, שורות 10 – 26, ראה גם הודעתה ת/7, עמודים 4 – 5, שורות 24 – 26, 2 – 8, בהתאמה); בתאריך 19.6.2017, יום לפני סיום שנה"ל, הציג הנאשם בפני כלל מורי בית הספר ומנהל קריית החינוך, את בעלי התפקידים לשנה הבאה, ובתוך כך, להפתעתה הרבה, העביר תפקידיה כרכות פדגוגית למונה מסויימת ואת ריכוז המערכת למורה אחר. זאת עשה הנאשם למרות שהיא (המתלוננת) ביצעה תפקידיה אלה לאורך שנים בהצטיינות, ומבלי שהודיע לה על כך קודם לכן "דבר וחצי דבר". המתלוננת מסרה כי "מדובר בהשפלה בוטה מול פני כלל מורי בית הספר, כשהוא (הנאשם) שולל ממני את שני תפקידי המרכזיים. הוא רוקן את תפקידי מתוכן כפי שאיים שיעשה.... כחודשים לפני כן בתחילת מאי (כאשר) הייתה פגישה עם יורם ורמי פורת" (ת/6, עמוד 11, שורות 3 – 24). בשולי הודעתה ת/6 (עמוד 13, שורות 18 – 25) מסרה המתלוננת כי אף מורה לא העז לברך אותה בוטצאפ או במייל הארגוני ליום הולדתה בשל חששו מהנאשם. זאת ועוד, הנאשם אף ביטל לה את ההרשאה למייל הארגוני, למרות שהיא היתה האחראית על הקצאת המייל והתקשוב. (ראה גם בהודעתה ת/7, עמודים 5 – 6, שורות 26 – 2, בהתאמה).

המתלוננת סיכמה הודעתה ומסרה שהיא מרגישה "פגועה מאוד, מושפלת ומבוזה".

בהודעתה ת/7 שנגבתה ביום 28.7.2016 מסרה: "אני יכולה להגיד רק דבר אחד, שהייתי בחדר המורים לפני בואו של יורם. שימשתי אוזן קשבת ועוזרת בכל מה שאפשר, וברגע אני מרגישה שיש "חרם עליי", אנשים לא מתקשרים לשאול לשלומי, לא שנה טובה, לא שאלו למה אני לא מגיעה לבית הספר, זה עושה לי קושי עצום" (שם, בעמוד 7, שורות 13 – 18).

יצוין כי במסגרת חקירתה על-ידי חוקר נש"מ ביום 28.7.2019 (ת/7) עומתה המתלוננת עם טענות הנאשם כי התנהלותו מולה (נטילת הסמכויות והתפקידים) נבעה לא מחמת התנכלות אישית ויחס מגמתני, אלא בשל תפקידיה הלקוי כסגנית, ומשום שלא ראו עין בעין את האגינדה החינוכית. על כך השיבה המתלוננת "שיביא לי דוגמא אחת שלא תיפקדתי כראוי. שאלתי אותו מספר פעמים במהלך השנה אם הוא רוצה להגדיר את התפקיד שלי מחדש והוא השיב ש"הכל בסדר, תמשיכי לעשות מה שאת עושה", ללא כל ביקורת" (ת/7, עמוד 6, שורות 8 – 15).

בעדותה בבית הדין מסרה המתלוננת כי עם שובה לעבודה כעבור למעלה משבועיים מפתיחת שנת הלימודים הכין לה הנאשם מזכר (ת/3) ובו כתב כי תלמד שתי מורות את דרך הניהול של המערכת של בית הספר. לדבריה, "כבר ביום הראשון מחכה לי מזכר שמתחיל לחלק את התפקיד שלי, שאחרים יעשו אותו" (עמוד 11 לפרוטוקול, שורות 4 – 7).

יצוין כי עיינו במזכר האמור ולא מצאנו בו, על פניו, נטילת סמכויות. כך נכתב "לשבת עם עינת גדליהו ולא להסביר על תוכנת הגארד" (ולא "להעביר את תוכנית הגארד", כטענת המתלוננת בעמוד 11 לפרוטוקול, שורות 10 – 11; תוכנית זו נבנתה לדבריה במהלך הקיץ "מערכות מורים, כיתות וחדרים וכל השיבוצים").

בנוסף ביקש הנאשם על גבי ת/3 לבצע פגישות ומעקבים דרך רכזי המקצוע ובתיאום עם רכזי השכבה.

בדומה להודעות הקודמות שמסרה, ואותן פירטנו לעיל, העידה המתלוננת על התנכלויות שחוותה מהנאשם לאורך שנת הלימודים: מידר אותה משיבות בכל מיני מעגלים שונים ("כל הזמן מידר, לא הזמין, לא יידע אותי" – עמוד 11 לפרוטוקול, שורות 16 – 24); לא כלל אותה באירועים בבית הספר; ניטרל אותה לחלוטין מגורמי חוץ. כך ביקשה לזמן גורמים מהעירייה, כמו מנהל מחלקת החינוך, ליום "מדע אפק" שניהלה ("אירוע ענק בבית הספר") והוא סירב; מנע ממנה השתתפות בהשתלמות של רכזים פדגוגיים בה נהגה להשתתף מתוקף תפקידה וזאת בנימוק "אני החלטתי, אני המנהל" (עמוד 12 לפרוטוקול, שורות 1 – 8).

המתלוננת ניסתה, לדבריה, להחזיר את מסלול העבודה עם הנאשם לתיקנו, אך ללא הועיל. (הוא אמר לי "הכל בסדר, תמשיכי כמו שאת עושה" – עמוד 12 לפרוטוקול, שורות 15 – 21). מנגד, היא לדבריה ביקש ממנה באופן חד משמעי "לא לדבר עם גורמי חוץ, כולל תיכון".

המתלוננת תיארה את שיא הפגיעה שחוותה ביום 19.6.2019 עת הנאשם הודיע בפרהסיה, בנוכחות כל המורים ורמי פורת, כי חילק תפקידיה: "אחרי שרמי פורת סיים לדבר, יורם אמר בפני כל המורים, בשנה הבאה סיגל סלע תהיה מנהלת פדגוגית של בית הספר, ושלומי אלון יהיה רכז המערכת. השפיל אותי בפני כולם... בישיבה הזו, הוא השפיל אותי בפני כל המורים, וחילק לי את התפקיד לשני אנשים שהיו מאוד קרובים אליי והשתמש במעגל הקרוב ביותר אליי" (עמוד 13 לפרוטוקול, שורות 5 – 13).

המתלוננת ציינה כי כבר בפגישה שהתקיימה בחודש מאי 2017 אצל רמי פורת בנוכחותה ובנוכחות הנאשם, נאמר לה שהנאשם ירוקן את תפקידה מתוכן "והוא אמר לי שכבר מיום 1.9. אני לא רציתי אותך" והוא אמר "אנחנו לא מאותה אג'נדה". (עמוד 14 לפרוטוקול, שורות 8 – 12).

המתלוננת תיארה כיצד ניטלה ממנה באופן שרירותי גישה למערכת האירגונית הממוחשבת של בית הספר, עליה היתה מופקדת:

"ש. הבנתי שמתוקף תפקידך כסגנית, היית אחראית על המייל הארגוני?

ת. כן, על מנב"ס בית הספר והמייל הארגוני והכנתי את כל המיילים למורים החדשים, הכנתי לקבוצות עבודה, לפי מיילים, נושאים, לכל תלמידי בית הספר. סיימתי הכל והוא קורא לי יום אחד ואומר לי שהוא לוקח לי את הסיסמא – הגישה, שיותר לא אוכל להכנס לתוך המערכת ואותה הוא העביר למזכירה שלי, שהיא יכולה וזה עוד דברים שהוא מידר אותי והעצים את המזכירה שלי בזה שלמשל, החליט לשנות מבנה של תעודה. הוא התייעץ עם המזכירה לגבי הנפקת תעודת בית ספר לתלמידים ובמקום להתייעץ איתי... לא מספיק שאני אחראית על המנב"ס ואחראית פדגוגית, אבל תתייעץ עם מי שאחראית על זה ולא המזכירה, אני הכשרתי אותה למנב"ס והיא לא באה מהתחום בכלל... (עמוד 14

לפרוטוקול, שורות 13 – 21).

בחקירתה הנגדית גילתה המתלוננת עקביות בתיאור יחסו של הנאשם אליה, ותחושותיה הקשות מאותו יחס.

כך מסרה כי בפגישה אצל רמי פורת ב-4.5.2016 נמנע הנאשם מלפרט את תלונותיו המקצועיות ביחס למתלוננת, הגם שטען שהם לא באותה אג'נדה (עמוד 18 לפרוטוקול, שורות 16 – 21: "ומתכוון מתחילת השנה ואמרתי לו אם יש לו תלונה מקצועיות אלי, ואמר שאין לו שום תלונה מקצועית. רמי אמר לי שאפשר לצמוח ולנבוט ממקום נמוך, ואמרתי להם שאני מבקשת מהם לשמור על הזכויות שלי, והוא לא יכול לעשות מה שהוא רוצה"); (לגבי הימנעות הנאשם מלפרט בפני המתלוננת, לאורך כל השנה, את כשליה המקצועיים ראה גם בעמוד 64 לפרוטוקול, שורות 31 – 35).

עוד מסרה כי המידור המקצועי שלה גרם לריחוק צוות המורים ממנה: "עובדה שאפשר לראות כי גם לאורך כל השנה הוא מידר אותי והפך אותי ממש ללא רלוונטית בבית הספר לקראת סוף השנה" כל הזמן החדר שלי היה מלא... אנשים כבר חששו להיכנס לחדר שלי" (עמוד 52 לפרוטוקול, שורות 35 – 36).

וכן:

"...המורים בעצמם אמרו לי "למה את לא פה ולא שם, למה לא בישיבה הזו, למה לא מכותבת". לדוגמא – שלחתי לרכזי מקצוע מייל שאני רוצה את הלמידה המשמעותית שקוראת והחלוקה של איך נכנס התקשוב למקצוע, אז היא אומרת שיורם כבר שלח את אותו הדבר – עושה הכל מאחורי הגב". (עמוד 61 לפרוטוקול, שורות 13 – 15).

המתלוננת תיארה כיצד הנאשם נישל אותה מתפקידיה ומתואריה (עמוד 65 לפרוטוקול, שורות 1 – 11), ושבה והדגימה אירועים בהם חשה ממודרת ונתונה תחת יחס בלתי הוגן, בין היתר מחמת אי זימונה לישיבות (עמוד 66 לפרוטוקול, שורות 11 – 24; עמוד 72 – 73 לפרוטוקול, שורות 21 – 36, 1 – 2, בהתאמה). כך העידה שהנאשם "יצר כל מיני ישיבות עם כל מיני הרכבים שונים כל פעם, בהתאם למה שהיה צריך ואז אני בשום מקום לא מופיעה"; (עמוד 82 לפרוטוקול, שורות 13 – 15, ועמוד 96 לפרוטוקול, שורות 23 – 25); מידורה מ"תוכנית האתיופים" עליה הייתה אחראית (עמוד 111 לפרוטוקול, שורות 32 – 34).

המתלוננת תיארה את התנהגות הנאשם ביום 19.6.2016 עת הודיע בפני צוות המורים שהוא מחלק את תפקידיה בין שני מורים ("כל המורים הסתכלו והבינו ושאלו מה עם התפקיד של א. בשנה הבאה" – עמוד 99 לפרוטוקול, שורות 6 – 12).

עוד מסרה כי הנאשם אמר לה "פנים אל פנים" כי עליה לפנות את חדרה, ולא - הוא יפנה לה אותו (עמוד 99 לפרוטוקול, שורות 17 – 18), והעירה "הוא עשה רצחת וגם ירשת, הוא הרס לי את הנפש ואת כל החיים" (שם, בשורה 16).

במהלך חקירתה הנגדית נאלצה המתלוננת להתמודד עם טענות ההגנה כי נטילת סמכויותיה באה מחמת התנהגותה של המתלוננת בבית הספר, דווקא בשבועיים הראשונים של שנת הלימודים :
 "ת. מהרגע שחזרתי הוא כבר התחיל, ביום הראשון, פיזר לי את התפקיד. ניסה להגיד לי ללמד את זה ואת זה..."

הסנגורית

ש. בוודאי, לא סמך עליו ואם צריך לבנות מערכת ויש בעיות בבית הספר ואת נעדרת למעלה משבועיים, אז בוודאי שהוא צריך לפתור את הבעיות, הוא רואה שלא יכול לסמוך עליך. מה הבעיה, לא היית בקשר טלפוני ויכולת לשלוח פקסים, לדבר, לפתור בעיות – אבל את בבית, אז היה חייב לעשות דברים לקדם את בית הספר?

ת. לא נכון. המערכות היו מוכנות מראש". (עמוד 57 לפרוטוקול, שורות 3 – 4).

(בהקשר זה נקדים ונשאל: אם מצבה הבריאותי של המתלוננת לא מנע ממנה לעבוד בביתה ולפתור בעיות, לרבות תוך שימוש במחשב – מדוע לא גילתה תודעת שירות גבוהה ואחריות הולמת בפתיחת שנת הלימודים כך שהיתה מבצעת אותן מטלות ממש, ללא תזוזה יתירה, גם במשרדה בבית הספר? – עם זאת דעתנו שהדרך בה נקט הנאשם לא היתה נכונה וראוייה כפי שנסביר להלן).

המתלוננת המשיכה והשיבה לקושיות שהופנו אליה בעניין מצד הסנגורית ומצד בית הדין :
 "...ואגיד לך שחזרת מהחופשה אמרת לו שיקרא לחברה חיצונית שעושה את המערכת, שהחברה תביא מדריך, שהמדריך ילמד את המזכירה? היה דבר כזה?
 ת. הוא כתב לי מזכר שבו מבקש שאלמד איך בונים מערכת. את המערכת.. חייבים להבין שהיתה בנויה והוא רצה שאלמד, אבל אמרתי לו שיש חברה שתלמד. הוא רצה ללמד מורה, מזכירה – רשום במזכר ואמרתי שהחברה יכולה ללמד אותם.

ש. מה הבעיה שאת תלמדי, הוא צריך להכניס הוצאות לבית הספר, כי את מתעצלת ללמד את המזכירה ומי שצריך ללמד, כדי שלא יהיו פנצ'רים פעם נוספת? מה את אומרת?
 ת. כך הוא ניסה לחלק את התפקיד שלי.

היו"ר

ש. בשבועיים האלה, למעלה משבועיים – מה היה הקשר שלך לבית הספר, תקופה קריטית?
 ת. כל מה שביקשו ממני לעשות, עשיתי. כל מה שהוא ביקש.. חדרי לימוד, חלוקה לקבוצות אחרות – חילקתי ושלחתי מיילים ומערכות ומה שביקשו לעשות, עשיתי מהבית ועבדתי מהבית בתקופה הזו.

העדה לשאלת חברת המותב, גב' פרידלר

ש. המערכת שהכנת, היא מערכת שהכנת באופן ידני, או בעזרת תוכנה?

ת. מערכת ממוחשבת, בעזרת תוכנה ואני הכנסתי את המערכת לבית הספר. לפני כן המערכת היתה ידנית והכנסתי את המערכת הממוחשבת לבית הספר (מערכת גראד)" (עמוד 57 לפרוטוקול, שורות 6 – 24; ראה לעניינים האמורים גם בעמודים 112 – 113 לפרוטוקול, שורות 33 – 35, 1 – 9, בהתאמה). המתלוננת מסרה כי השתתפה בכל הישיבות שהתקיימו "עד חודש פברואר 2017, אולם הבעיה בישיבות שהיו צריכים להזמין אותי ולא זומנתי אליהם". לשאלה מדוע לא פנתה בעוד מועד השיבה "לא ידעתי

בזמן עשייה" (עמוד 72 לפרוטוקול, שורה 31).

מכל מקום, והגם שידעה רק בדיעבד על קיום הישיבות מחודש מרץ 2017 ואילך, היא פנתה לנאשם אשר השיב לה, לדבריה **"אין צורך שאת תהיי שם"** (עמוד 73 לפרוטוקול, שורה 1).

המתלוננת לא התמודדה באופן ישיר עם טענת הסניגורית כי אי זימונה לישיבות נבע מהיעדרויותיה התכופות מבית הספר, בטענה שאינה מרגישה טוב, והשיבה: **"הגעתי לכל הישיבות שהתקיימו. אני הייתי נוכחת בבית הספר, ומפברואר, אמצע פברואר בערך התבטלו כל ישיבות ההנהלה, או כך לפחות נאמר לי"** (עמוד 104 לפרוטוקול, שורות 30 – 31). עוד ציינה **"זה לא נכון שהתפקידים נלקחו ממני כי לא תפקדתי. הם נלקחו ממני כי לא הסכמתי שהוא יגע בי. זאת הסיבה"** (עמוד 105 לפרוטוקול, שורות 12 – 13).

דעתנו היא שהטענה על הקשר בין נטילת התפקידים לאי הסכמתה שהנאשם **"ייגע בה"** חסרת שחר, ואין לה על מה שתסתמך.

הגב' שרי קראוס, המאמנת האישית של המתלוננת, מסרה בעדותה בפנינו כי מספר חודשים לאחר פתיחת שנת הלימודים תשע"ו פנתה אליה המתלוננת ואמרה שהנאשם לקח ממנה את כל התפקידים, הוציא אותה מחדרה ומידר אותה לאט לאט מכל תפקידיה כסגנית (**"אמרה שלא יכולה להמשיך בבית הספר במצב הזה, הוא מידר אותה, לקח התפקידים"** - עמוד 198 לפרוטוקול, שורות 11 – 14).

הגב' אביגייל גרינברג, לשעבר המנהלת של בית הספר ומי שהמתלוננת שימשה סגניתה, הפליגה בשבחיה של המתלוננת כמורה כמחנכת, כסגנית, כממונה על אנשים וזאת **"בכל המישורים של בית הספר"** (עמוד 115 לפרוטוקול, שורות 15 – 19). העדה ששימשה אוזן קשבת למתלוננת מסרה **"שלקח לה זמן להבין שיורם ממדר אותה"**. בתוך כך תיארה כי שמעה מהמתלוננת על יחסו המתנכל של הנאשם, שבא לידי ביטוי בהתנהגויות ובמעשים הבאים: סירוב לדבר ולהיפגש עימה; אי העברת מידע; נטילת תפקידים (**"ולקח לה זמן להבין שיש כאן אווירה כוללת נגדה, וכנראה כרוח המפקד... ובמידה מסויימת הייתה תמימה הרבה זמן, ולאורך השנה זה הלך והחמיר"** - עמוד 119 לפרוטוקול, שורות 11 – 13).

גב' אביגייל מסרה שהנאשם מימש את איומיו שהמתלוננת לא תשמש סגניתו, הגם שלדבריה לא שימשה סגנית בפועל במשך כל השנה, עת במפגש המורים שהתקיים ביום 20.6.2017 השפיל אותה **"השפלה קשה"** לאחר שהודיע לשני מורים שהוא מעביר לאחריותם שני תחומים שהיו בתחום ההתמחות של המתלוננת (עמודים 120 – 121 לפרוטוקול, שורות 31 – 35, 1 – 6, בהתאמה).

הגב' תמר פוקס, חברתה של המתלוננת המכירה אותה מזה 22 שנים מעבודתה המשותפת בבית ספר קודם, מסרה כי שוחחה עם המתלוננת כשבוע לאחר שזו שבה לעבודתה בחודש ספטמבר 2016. המתלוננת סיפרה שניגשה לנאשם ושוחחה עימו על היותה שומרת נגיעה: **"היא אמרה לי שמאותה שיחה שלה"**

התהפך עורו. מה הכוונה? הוא ניסה בכל דרך אפשרית לצמצם ולרוקן מתוכן את תפקידה, הוציא אותה מקבוצת ההנהלה לגבי מועדי הישיבות והתקיימו ישיבות שלא ידעה על קיומן" (עמוד 171 לפרוטוקול, שורות 2 – 4).

בחקירתה הנגדית מסרה ה-גב' פוקס כי המתלוננת סיפרה על המידור, עם זאת העדה לא יכולה הייתה להצביע על מועד תחילתה של אותה תופעה (עמוד 187 לפרוטוקול, שורות 21 – 31).

העדה אישרה שידוע לה שהמתלוננת לא הגיעה במהלך שנת הלימודים לבית הספר: "לפעמים אני יודעת שהיא לא הלכת לבית הספר כי לא מרגישה טוב. לא יודעת בדיוק כמה" (עמוד 188 לפרוטוקול, שורה 14).

בהמשך עדותה בחקירתה הנגדית של הגב' פוקס עולה שהמתלוננת נעדרה לעיתים, מחמת מצוקתה האישית, מבית הספר. כך מסרה שבשיחותיה עימה אמרה לה "ללכת למספרה, להתאושש ולחזור לעבודה" (עמוד 189 לפרוטוקול, שורות 9 – 10), שהרי אחרי התאונה שחוותה היה לה קשה לחזור ("התדרדרות במצב הנפשי: לא התאפרה, פיג'מה...") – שם בשורות 16 – 18); עוד מסרה כי באיזה שלב לאחר ששבה לעבודה באמצעי חודש ספטמבר 2016 – "הפסיקה שוב ללכת" (שם, בשורות 20 – 23).

הנאשם מסר בהודעתו ת/9 כי ביום 1.9.2016 היום הראשון לשנת הלימודים, החמיצה לו המתלוננת פנים לאחר שלא שמר לה מקום לידו "בישיבות הפרופיל" אליה איחרה. בתום אותה ישיבה, מסרה לו אחת המורות פתק שבו נרשם כי יקרא למתלוננת לשבת לידו "דבר שנראה לו מאוד תמוה". הוא קרא למתלוננת "ואז אמרתי לה בחדרי שבצורה הזאת אנחנו לא יכולים לעבוד ביחד, אנחנו מובילים את בית הספר ולא יכולים להרשות לעצמנו לעשות פרצופים וברוגז ואז היא התפרצה בבכי ושאלה אותי למה לא שמרתי לה מקום לידי בישיבה. אמרתי לה שאני לא מתייחס לדברים האלה ולא מתעסק עם כסאות ואיפה כל אחד יושב. כהערת ביניים, היא גם העירה לי לפני יום ההיערכות למה לא קראתי לה לעשות אייתי את המצגת" (ת/9, עמוד 3, שורות 14 – 18).

הנאשם שלל מכל וכל את הטענה כי התנכל למתלוננת: "ש. לטענת א. כאשר חזרה לעבודה לאחר כשבועיים מחלה, התחלת להתנכל לה באמצעות לקיחת סמכויותיה, מידורה מישיבות הנהלה והשפלות. מה תגובתך? ת. הבל הבלים. קודם כל היא המשיכה להיות רכזת מערכת, רכזת פדגוגית ואחראית עתודה מדעית בנושא תקשוב בית ספרי. היא השתתפה בכל ישיבות ההנהלה שהתקיימו, חד משמעית. אם ביטלתי ישיבת הנהלה היא בוטלה לכולם" (ת/9, עמוד 4, שורות 15 – 19); עוד הוסיף "בית הספר היה בשלב מיצ"ב ופעם או פעמיים ביקשתי ממנה לקיים ישיבות שבהם לא יכולתי להשתתף בנושאים פדגוגיים" – שם, בעמוד 7, שורות 17 – 19).

הנאשם הודה כי אמר למתלוננת בישיבה אצל רמי פורת, כי הוא מתכוון לקחת ממנה את התפקידים של רכז המערכת ורכז פדגוגי וכי זו החלטתו:

”ת. לקראת סוף שנה”ל, בתחילת מאי 2017 קיימתי עם א. שיחה יחד עם מנהל קרית החינוך רמי פורת במשרדי בנושא שיבוצה לשנה”ל הקרובה. אמרתי לה שאני מעריך מאוד את העשייה שלה אבל אנחנו לא באותו ראש שזה אומר יחסי אנוש (דיבור לא מכבד ופוגע), סידורי עבודה (מערכת מפלה לטובת מקורביה) וחוסר מקצועיות בעיניי, שזה הדבר הכי חשוב בעיניי הפדגוגי. אמרתי ל-א. באותה שיחה שאני מתכוון לקחת ממנה את התפקידים של רכז מערכת ורכז פדגוגי. אגב בבתי ספר אחרים וגם בתרבות אירגונית שלי כל אחד עושה תפקיד כזה וזה לא מרוכז אצל מישהו אחר. אמרתי לה שאני לא יכול לפגוע בה בשכר ושאם היא תחליט להישאר השכר שלה ישאר כמו שהוא היום ואני אגדיר את תפקידה כסגנית. הדבר הזה נעשה בידיעת והסכמת רמי פורת, מנהל מחלקת החינוך ברשות, אני הודעתי על כך למפקח זלי. בשיחה הזו א. אמרה שהיא ניסתה להפגש איתי ארבע פעמים, שהשתדלה אמרתי שאני מאוד מעריך ומכבד את ההשתדלות שלה אבל זו החלטתי. בזה נסתיימה הפגישה”. (ת/9, עמודים 4 – 5, שורות 30 – 36, 1 – 3, בהתאמה).

הנאשם אישר כי הורה למתלוננת לפנות את חדרה, וזאת למעשה ללא מתן נימוק סביר להוראתו:
”ש. מה בעניין פינוי החדר?

ת. א. ידעה שהיא צריכה לפנות את חדרה כי אני לא מחויב לתת לה חדר בבית הספר.

ש. מה היה השיקול להוציא אותה מהחדר?

ת. להחליף לה חדר אחר. אני לא מתחייב לתת לה חדר? למה אני חייב לתת לה חדר? אני לא שיבצתי אותה כרכזת מערכת. נתתי לה שנה לעשות את זה. התכוונתי לשים בעל תפקיד אחר בחדר. לגביה לא ידעתי אם היא נשארת או לא נשארת. כי הוחלט בשיחה שתעדכן אותי אם היא רוצה להישאר או הולכת.

ש. אז אתה ממנהר לזרוק אותה מהחדר?

ת. קודם כל לגבי בקשתי שתצא מהחדר זה נעשה חודש אחרי אותה שיחה, כלומר ביוני, תחילת יוני. ב-6.6.2017 היא אמרה לי את הדבר הבא, שהיא מבקשת ממני לראות מתי היא יכולה לפנות את החדר כי היא צריכה להביא הובלה. שאלתי על איזה הובלה היא מדברת, היא אמרה שיש לה דברים אישיים בחדר והיא צריכה לתאם הובלה. אמרתי לה שמתני שהיא רוצה זה בסדר.

ש. האם זלי המפקח הנחה אותך לעצור את פינוייה של א. מהחדר שלה?

ת. כן, או ב-22.6 או ב-23.6 זה היה יום חמישי. זלי המפקח התקשר אלי ואמר לי שמנהל המחוז סהר הראל נתן הוראה שאני לא אפנה אותה מהחדר. שאלתי אותו למה והוא אמר שזו ההוראה של מנהל המחוז והוא לא יודע למה.” (ת/9, עמוד 5, שורות 6 – 20).

בעדותו הראשית בבית הדין מסר הנאשם כי בתקופת היעדרותה של המתלוננת, שנמשכה למעלה משבועיים בתחילת שנת הלימודים, התעוררו בעיות במערכת, שעה שהתגלה שכיתות לא היו מצוותות

למורים והתעוררו בעיות נקודתיות שטופלו בעת ההיעדרות (עמוד 208 לפרוטוקול, שורות 23 – 24).

הנאשם הכחיש כי מידר את המתלוננת מישיבות ההנהלה :

"ת. כל ישיבות ההנהלה שהתקיימו בחטיבת אפק בשנת תשע"ו א. השתתפה בכל הישיבות ההנהלה שהיו במליאה.

היו"ר

ש. ואלה שלא היו במליאה ?

ת. אם נפגשתי עם רכזות שכבה בלבד, או יועצות בלבד. כמו לדוגמא: ישיבה של יועצות בית הספר יחד איתי, אני לא מבזבז את הזמן של האנשים." (עמוד 208 לפרוטוקול, שורות 26 – 32).

הנאשם לא היה שבע רצון מתיפקודה המקצועי של המתלוננת, אך לא אמר לה זאת באופן גלוי, ברור ומפורש: **"לא הייתי מרוצה מהתיפקוד המקצועי שלה... הבעתי את דעתי בפני גורמים כמו מנהל מחלקת החינוך, וגם א. כשהיה לי דברים להעיר לה, הערתי לה" (עמוד 209 לפרוטוקול, שורות 3 – 8).**

למעשה רק בפגישה עם המתלוננת אצל רמי פורת ביום 4.5.2016 מגלה הנאשם באוזני המתלוננת דעתו המלאה על תיפקודה, ובתוך כך מודיע לה על נטילת תפקידה :

"ת. ביום 4.5 קיימנו שיחה, שבה נכח גם רמי פורת – מנהל קרית החינוך, ואמרתי שאני מודה לה על העבודה, אבל לא נוכל להמשיך לעבוד ביחד ואם תחליט להישאר כאן כסגנית, לא יכול לפגוע בה בשכר ואני לא בחרתי אותה וזה תקן שהוא רק שלה – אבל מהסמכות שלי כמנהל, בתוכן התפקידים והגדרת התפקידים, אני אקח לה את תפקיד רכזת המערכת ורכזת הפדגוגית." (עמוד 209 לפרוטוקול, שורות 12 – 15).

וכן :

"ת. טענה שניסתה להיפגש איתי 4 פעמים וזה שהוא לא נכון. השיחה היתה עניינית והיה לה קשה עם העובדה שאני לוקח לה את התפקידים והיא התחילה להגיד שהיא עשתה את זה ואת זה וכו'.... בטוח שלא היה לה קל שמוע את זה, אני לא חושב שלמישהו קל לשמוע את זה" (שם, בשורות 21 – 24).

הנאשם אישר כי עידכן את כל הגורמים בבית הספר, בנוסף לגורמים במשרד החינוך, ברשות המקומית ובארגון המורים, כי אינו רואה את המתלוננת ממשיכה עימו כסגנית.

בחקירתו הנגדית התייחס הנאשם למזכרו ת/3 שהפקיד בידיה של המתלוננת ביום 18.9.2016 (עת שבה לעבודה), ובה הודיע לה על ביזור סמכויותיה. הנאשם טען כי: **"המכתב נכתב בעקבות שיחות טלפוניות שהתקיימו ביני לבין א. במהלך חופשת המחלה שלה על אי סדירויות במערכת – באגים שהיו במערכת בתחילת שנת הלימודים, ומה שעשיתי למעשה במסמך הזה ריכזתי את כל הדברים שנתקלנו בהם כדי לשפר את איכות העבודה" (עמוד 203 לפרוטוקול, שורות 24 – 26).**

נעיר כי תשובה זו תמוהה ואינה אלא בבחינת עדות כבושה, שעה שהנאשם בהודעתו ת/9 העיד על שתי

שיחות טלפון שקיים עם המתלוננת, עת נעדרה מהעבודה מחמת תאונת הדרכים שעברה, ובמהלכן התעניין בשלומה: "אמרתי לה שמה שחשוב זה הבריאות, ובזה הסתיימה השיחה, בערב היא חזרה אלי ואמרה שקיבלה ימי מחלה, אמרתי לה קחי את הזמן שלך, הכל בסדר, רק בריאות" (ת/9, עמוד 4, שורות 12 – 14).

הנאשם שהגיע לדבריו לבית הספר עם תרבות ארגונית שונה החליט לבזר מסמכויותיה של המתלוננת כבר עם הגעתה לבית הספר ביום 18.9.2016, עת מסר לה את ת/3. (נשאלת השאלה מדוע לא הודיע לה על כך במהלך פגישותיהם בקיץ 2016 – א.כ.).

בתשובה לשאלת התובעת הודה כי התחומים המקצועיים שבזרו היו בסמכותה של המתלוננת ("כן, בסמכותה היו הרבה דברים" – עמוד 214 לפרוטוקול, שורות 7 – 8).

בהמשך חקירתו של הנאשם עולה בבירור כי מהלכיו נעשו באופן שרירותי וחד צדדי. לטענתו כי שוחח עם המתלוננת בטלפון קודם לכן אין כל תימוכין, וכאמור דבריו בעניין הם עדות כבושה:

"ש. אתה בא למערכת עם תרבות ארגונית אחת. יש עובדת שריכזה לפני זה כל כך הרבה סמכויות ואתה מתחיל לשלול ממנה סמכויות מבלי שישבת איתה רגע והסברת לה מה בכוונתך לעשות, בבום ת. אמרתי מקודם שהיו בינינו שיחות טלפון בזמן המחלה ודיברנו על הדברים. יש דברים שיכלה לעשות וכאלה שלא, כי לא היתה במקום ואנחנו נאלצנו לעשות את זה. אני חייב לציין שלאורך כל שנת הלימודים תשע"ו, א. שימשה בכל התפקידים: רכזת מערכת, רכזת פדגוגית – חוץ מהתפקידים שהיא ביקשה לרדת מהם (כמו: לא רצתה להתעסק עם אתר בית הספר שגזל ממנה זמן).

ש. איפה הבקשה של א. לשחרר אותה מכל התפקידים המצויינים?

ת. לא שחררתי אותה משום תפקיד

ש. יש פה סמכויות שעשתה

ת. היא עשתה אותם לבד, אבל בתרבות הארגונית שלי רכז מקצוע הוא לא פקיד, הוא ראש אגף ובצורה זו מעצים אותו, להרגיש שייך. אדם שמרגיש שייך ומחוייב למערכת – כך אני אוהב אנשים דעתניים ואני לא אורים ותומים.

ש. דרך מקורית להעצים אדם, בדרך של לקיחת סמכויות, מבלי שנתת לאדם זכות בסיסית להשמיע את הטענות שלו.

ת. צר לי שאת מנסה לעוות את הדברים. לפני רגע אמרת לי שאת לא מבינה בענייני בית ספר.. לא לקחתי ממנה סמכות, הכנסתי למעגל עוד אנשים שלא תעשה את הדברים לבד." (עמוד 214 לפרוטוקול, שורות 9 – 24).

הנאשם טען כי שוחח עם המתלוננת על יחסי האנוש הגרועים שלה, וכן על הפליית מקורביה בסידורי העבודה. דא עקא, שלטענות אלה לא נמצא כל בסיס ראייתי (עמודים 214 – 215 לפרוטוקול, שורות 31 – 35, 1-3, בהתאמה).

גם בקשתו מהמתלוננת לפנות את חדרה בוצעה בדרך של פקודה. לדבריו עשה זאת כי הבין ש"היא עושה כל מיני מהלכים לעזוב את בית הספר" (עמוד 215 לפרוטוקול, שורות 6 – 7; הנאשם סתם ולא פירש כיצד הגיע לתובנה זו).

לדבריו הוא הציע למתלוננת לעבור לחדר של אחת המזכירות "באזור של החדר שלי והיא לא רצתה, כי יש שם כוור ודברים כאלה" (שם, בשורות 18 – 19).

בתשובה לשאלת התובעת הודה כי דבריו אלה לא הופיעו בחקירתו אצל חוקר המשמעת (שם, בשורות 22 – 23).

הנאשם הודה כי נטל מהמתלוננת את סמכויות מרכזות המערכת ורכזת הפדגוגיה וזאת ללא כל שימוע: "ש. לפני שאתה מחליט לקחת מ-א. את סמכות מרכזת המערכת, ישבת עם א. בארבע עיניים והסברת לה למה לקחת ממנה סמכות מרכזית כזו ושמעת מה יש לה להגיד לך? ת. היו אירועים מסויימים שהערתי לה סיטואציות מול מורים ומבחינתי זה שיח שמסביר לבעל התפקיד.

ש. לקחת מ-א. תפקיד של רכזת פדגוגיה

ת. בסוף שנת הלימודים.

ש. גם על זה לא דיברת וישבת איתה בארבע עיניים ומה הבעיות, מה יש לה להגיד

ת. בדיוק כמו התשובה הקודמת, גם על זה היה שיח על דברים לא תקינים בפדגוגיה בבית הספר." (עמודים 215 – 216 לפרוטוקול, שורות 34 – 35, 1 – 6, בהתאמה).

מעדות הנאשם בעמודים 216 – 217 לפרוטוקול עולה כי לא ניצל את תקופת הקיץ, בה שהה יחד עם המתלוננת בבית הספר, על מנת להציג בפניה את האג'נדה שלו בצורה ברורה, מסודרת וערוכה ("בחלק מהמקרים כן" – עמוד 216 לפרוטוקול, שורה 18; "מאמצע יולי דיברנו על כל מיני דברים (אין תיעוד לזה) והיא יצאה לחופש ביום 12.7 - 24.8" – עמוד 217 לפרוטוקול, שורות 13 – 18).

הנאשם אישר כי ביום 19.6.2017 בישיבת סוף השנה, בפני כל צוות המורים, הכריז על המנהלת הפדגוגית ועל רכז המערכת שיכנסו לתפקידיהם במקום המתלוננת. גם לפני הודעה זו לא קיים עימה פגישה ולא שמע את דעתה. הנאשם היפנה לדברים שקבע בשיחה ביום 4.5.2017 אצל רמי פורת:

"ביום 4.5. קראתי לה ואני מחזיר לשיחה שם הודעתי לה שאם ממשיכה בבית הספר, אין לי סמכות לפגוע לה בשכר, אבל בהגדרת התפקידים, אגדיר מחדש וזה נאמר בשיחה, אבל לא אמרתי לה למי מהאנשים. אמרתי שאם היא תחליט להישאר בבית הספר, היא לא תשמש לא כרכזת מערכת ולא פדגוגית.

ש. מה היא אמרה?

ת. היה לה קשה לקבל את זה ואמרה שהשתדלה.

ש. לא עניין אותך.

ת. מאוד עניין אותי.

ש. לא אמרת בחקירה, אמרת שככה החלטת, לשלול הסמכויות, למרות שהשתדלה וניסתה.

ת. תקשיבי, בחוויה של שנת הלימודים הזו, לא מאחל לאף אחד. מהיום הראשון שדרכתני בבית הספר, עשתה הכל כדי להכשיל אותי. אישה מאוד דעתנית, מניפולטיבית, אסרטיבית. היא בכתה שלקחו לה כיסא ואם היית מנסה לנשק או לחבק אותה, היתה עושה לי סיפור כי ביום 4.5 הודעתני לה שאני לא רוצה אותה כסגנית שלי". (עמודים 217 – 218 לפרוטוקול, שורות 25 – 39, 1 – 2, בהתאמה).

הגב' אסתר (אסתי) מורגנשטיין, מורה ותיקה בבית הספר ידעה לציין (בהבדל מסויים מעדות הנאשם) כי המתלוננת נעדרה ממושכות מעבודתה: "תראי, א. לא היתה תקופה ארוכה. בתחילת השנה הייתה לסירוגין, ולקראת סוף השנה כמעט ולא היתה. אנו פגשנו אותה בבוקר שורשים אחרי פרק זמן ארוך שלא היתה" לא היתה נוכחות רציפה" (עמוד 222 לפרוטוקול, שורות 4 – 5).

לגבי קיום ישיבות בבית הספר בין החודשים פברואר – מאי 2017 מסרה כי אינה זוכרת שתקופה כה ארוכה לא התקיימו ישיבות: "אני לא ספרתי. ייתכן ואני מניחה שהתקיימו, לא באופן רציף אולי... אבל היו ישיבות וקיימנו... אני לא זוכרת שלא היו ישיבות באופן רציף לאורך זמן. אני זוכרת שלפעמים בוטלו בגלל אירועים כאלה ואחרים ושלא כל הצוות היה.... אז אני מצטערת אני לא זוכרת. לא זוכרת שתקופה כל כך ארוכה לא היו ישיבות" (עמוד 226 לפרוטוקול, שורות 10 – 12).

העדה אישרה בחקירתה הנגדית כי אכן ניטלו מהמתלוננת תפקידים וסמכויות שהיו לה קודם למינויו של הנאשם כמנהל בית הספר:

"ש. לפני שיוורם קיבל את תפקיד מנהל בית הספר, אני אומרת לך סמכויות שהיו בידי א. אז: הובלת מיזמים בית ספריים?

ת. כן

ש. ניהול שעות הפרוייקטים

ת. כן

ש. מערכת שעות בית ספרית

ת. כן

ש. תוכניות תוספתיות

ת. כן – מתוקף היותה רכזת פדגוגית, זו האחריות של הרכזת.

ש. ריכוז פדגוגי והדרכת צוות

ת. כן

ש. מיפוי וריכוז דרכי פיתוח מקצועיים

ת. כן

ש. מערך תומך למורים חדשים

ת. כן, קיבלנו גם מורים מחותם (חבר'ה צעירים שרוצים לעשות הסבה מקצועית) – עליהם היתה מורה שמונתה להיות אחראית עליהם ולהנחותם.

ש. רצף בין מוסדות מזינים וקולטים

ת. זה אחד התפקיד של רכז פדגוגי

ש. תקנון בית ספרי

ת. תקנון בית ספרי היה בשיתוף פעולה עם מנהלת בית הספר, צוות הניהול. קבענו תקנון וזה עניין של שנים ורץ שנים, אולי שינויים מינוריים. א. לא כתבה את התקנון, אלא תוספות כאלה ואחרות שמתבקשים בהתאם למציאות המשתדרגת ומשתנה.

ש. תקשוב

ת. כן.

ש. ריכוז תוכניות העתודה

ת. כן

ש. אחריות על אתר בית הספר?

ת. אחריות על אתר בית הספר היתה בידי רכזת מנב"ס – יכול להיות שהאחריות היתה של א., אבל מי שעשתה את זה היתה עובדת – מזכירה, שהיא היתה אחראית על אתר בית הספר והכנסת תכנים שקיבלה, או שעברו אליה

ש. מיפוי וריכוז דרכי פיתוח מקצועי

ת. אכן

ש. ריכוז השתלמויות

ת. כן – זה מילה אחרת לתפקיד שאמרת קודם

ש. מה היא עושה היום? מכל הסמכויות שהיו לה?

ת. בשנת 2017 היתה אמורה להמשיך באותם תפקודים, לפחות בתחילת השנה. לאור העובדה שהיעדרויות שלה היו כל כך רבות ובית הספר צריך לתפקד, לא היתה ברירה.

היו"ר

ש. מאיפה את יודעת, לא את קובעת

ת. מה זאת אומרת? זה ברור לי. אני חיה במערכת הזו בסביבות 37 שנה וללא רכז פדגוגי וללא מישהו שיוביל את העתודה המדעית – גולת הכותרת, שצריך לעבוד, לתגבר, לשפר ולהוביל להצלחות, בית הספר מאבד משמעות. (עמודים 226 – 227 לפרוטוקול, שורות 21 – 34, 1 – 29, בהתאמה).

הגב' איריס ברוס, מרכזת שכבת כיתות ח' בבית הספר, העידה כי א. נכחה בישיבות שהתקיימו "אלא אם כן נעדרה מבית הספר" (עמוד 23 לפרוטוקול, שורות 30 – 31). באשר למספר ישיבות הנהלה שהתקיימו בין התאריכים 20.2.2017 – 20.5.2017 מסרה שאינה זוכרת, אך העריכה שהתקיימו 20 ישיבות, הואיל וזו "שגרה קבועה במערכת".

העדה מסרה על נוכחות כמעט מלאה של המתלוננת בישיבות :

"ת. אם א. היתה בבית הספר ולא נעדרה וישיבת הנהלה התקיימה בפורום מלא – זאת אומרת, לא משהו מיוחד ונקודתי של שכבה או עניין כזה או אחר, אני מניחה שברובם גם היא נכחה. אני לא זוכרת תאריכים או מספר ישיבות, אבל מדובר במשהו שבשגרה ולא התעמקתי לזכור.

ש. האם היו ישיבות

ת. למיטב זכרוני, כן.

ש. אמרת בהודעתך שאת מניחה שנכחת בישיבות כאמור וגם א. נכחה.

ת. נתתי העדות על שנה שלמה כללית וברובם היו ישיבות סדירות וכשהיא לא נעדרה היא גם נכחה וניתן לה כבוד ולאמירות שלה ולא קיבלה הרגשה שממדירים וכו', אלא להפך. " (עמוד 235 לפרוטוקול, שורות 6 – 13).

אין צורך לומר שעדותה זו של הגב' ברוס אינה מתיישבת עם עדויות אחרות שהושמעו בפנינו.

הגב' סיגל סורוקה, מורה מחנכת ומרכזת מקצוע הגיבה בעדותה לגבי הטענה של המתלוננת כי מודרה מישיבות ההנהלה. מתשובתה, כך ניתן להניח, עולה שהדבר היה נעוץ במערכת היחסים המעוררת בין הנאשם למתלוננת: "אני אגיד דבר כזה, בגלל ש-א. שיתפה אותי הרבה פעמים – מבחינתה בקשר ליורם כמנהל, שהיא לא רואה בו מנהל טוב שיוזע לתפקד כמו שצריך, עובד לפי הפרד ומשול – אז ידעתי שהדינמיקה בינה לבין יורם לא טובה" (עמוד 230 לפרוטוקול, שורות 15 – 17).

ורדה דרמר המורה לחינוך מיוחד, שהעידה בפנינו, ולא בחלה בהשמעת הערות שליליות על המתלוננת ("רעה", "מכשפה", "קוברה".... "שטינקרית של אביגייל" – עמוד 236 לפרוטוקול, שורות 4 – 5), מסרה שהמתלוננת אף פעם לא דיברה על מידורה בבית הספר, ובנוסף "לא ראינו את זה בבית הספר" (שם, בשורות 29 – 30).

עדת ההגנה עדי חזן, אף היא מורה לחינוך מיוחד, הפריזה בעדותה השלילית ביחס לנוכחות המתלוננת בעבודה, והשמיעה דברים שלא נשמעו מפי אף עד אחר: "בשנת 2017 היא לא נכחה בכלל בבית הספר, בעצם מתחילת השנה" (עמוד 237 לפרוטוקול, שורה 29).

דבריה המופרכים באו לידי ביטוי גם בעדותה לגבי יחס הנאשם למתלוננת בשנת הלימודים (מיום 1.9.2016 ובמהלך שנת 2017): "אני לא ראיתי משהו חריג. מבחינתי יורם תמיד קיבל את א., התנהלות הדדית ולא ראיתי חילוקי דיעות. אני כמורה במערכת, שלא רואה את ההנהלה בתיפקוד, אלא ראיתי אותם מגובשים – לא ראיתי משהו שלא תקין" (עמוד 238 לפרוטוקול, שורות 4 – 6).

הגב' טל ברוך, מורה בבית הספר, אישרה בעדותה כי אכן בישיבת הסיכום שהתקיימה בבית הספר ביום 20.6.2019 הועברו תפקידיה של המתלוננת (מרכזת מערכת ומרכזת פדגוגית) לאחריים (עמוד 241 לפרוטוקול, שורות 7 – 9).

דיון

לאחר שבחנו הראיות המתייחסות לאישום השני מצאנו שהנאשם אכן התנכל למתלוננת והתעמר בה, אך הרקע להתנהגותו זו לא היה נעוץ כלל ועיקר בסירובה להיעתר לו מבחינה גופנית/מינית כטענתה.

הדעת נותנת כי העסקתה של המתלוננת כסגניתו היתה מלכתחילה לצנינים בעיניו. הראיה לכך שכבר ביום הראשון לשנת הלימודים ב-2016.9.1, לאחר שהמתלוננת נפגעה מכך שלא שמר לה מקום "בישיבות הפרופיל" להן איחרה, אמר לה: "בצורה הזאת אנחנו לא יכולים לעבוד ביחד" (ת/9, עמוד 3, שורה 4).

הנאשם חש אי נאמנות, אם לא איבה, מצד המתלוננת וזאת לאחר שהוא נבחר במכרז לניהול בית הספר: "אפילו ברכה או טלפון לא קיבלתי, וזה מראה על ההתנגדות. מהיום שנבחרתי א. רק סיפרה עליי סיפורים והכפישה את שמי ולרגע אחד לא הייתה לויאלית כלפיי המערכת...." (עמוד 216 לפרוטוקול שורות 30 – 31).

עוד הוסיף: "תקשיבי, בחוויה של שנת הלימודים הזו, לא מאחל לאף אחד. מהיום הראשון שדרכתי בבית הספר, עשתה הכל כדי להכשיל אותי. אישה דעתנית, מניפולטיבית, אסרטיבית" (עמוד 217 לפרוטוקול, שורות 34 – 35).

על כך יש להוסיף את היעדרותה של המתלוננת דווקא בתחילת שנת הלימודים (בטענה שכל גופה "תפוס"), תקופה קריטית לכל הדיעות לייצוב מערכת השעות בבית הספר ולהתנעתה הראויה.

עם זאת, מהראיות שנפרשו בפנינו הוכח מעל כל ספק כי הנאשם התנהל כלפי המתלוננת בכוחניות רבה, שבאה לידי ביטוי בכל דרך התנהלותו מולה. כך ניטרל אותה מסמכויותיה ומתפקידיה, וכך מידר אותה מפעילויות שונות לרבות ובעיקר משיבות הנהלה, והורה לה כי תפנה את חדרה באופן מידי. כל זאת עשה מבלי לידיע את המתלוננת על מהלכיו הצפויים, ובלי שניתנה לה הזכות להשמיע דבריה קודם לכן.

הנאשם הירע לעשות עת נטל סמכויות עיקריות ומהותיות מהמתלוננת ביום 2017.6.19, קבל עם ועדה בשיחת הסיכום בנוכחות מורי בית הספר. אנו מקבלים טענות המתלוננת כי חשה בושה והשפלה באותו אירוע.

בהצעת החוק למניעת התנכלות תעסוקתית מוגדרת "התנכלות תעסוקתית" כ"פגיעה בכבוד עובד או השפלתו במקום העבודה, לאורך תקופה ובאופן חוזר ונשנה, באופן שהופך את סביבת העבודה לעויינת ויוצר הטרדה רגשית, לרבות התנהגות בריונית כלפי עובד במקום העבודה".

המונח התנכלות תעסוקתית טומן בחובו קשת של התנהגויות הראויות להוקעה ולמיגור במהלך יחסי עבודה. בדברי ההסבר להצעת החוק מצויין כי התופעה של התנכלות תעסוקתית מתייחסת, בין היתר, להתנהלויות פוגעניות, משפילות ומטרידות הגורמות לאדם סבל רגשי ומצוקה נפשית, ובין השאר, זלזול והמעטה בערך העובד, השמתו ללעג והשמעת הערות מעליבות הנוגעות אליו, בידוד מעמיתיו לעבודה וכיוצ"ב, והכל באופן שהופך את סביבת העבודה לעויינת (ראה: סעי'ש (ת"א) 53849-07-15 יעל וייס נגד

ריסקו בע"מ – ניתן ביום 16.6.2016).

בחינת התנהלותו של הנאשם בראייה אובייקטיבית מלמדת כי הנאשם אכן התנכל למתלוננת והתעמר בה.

בסעי'ש (ת"א) 53849-07-15 יעל וייס (לעיל) נאמרו דברים היפים לעניינינו :

"החובה לנהוג במסגרת יחסי עבודה בתום לב ובכבוד הדדי נובעת מחוזה העבודה, מטיב היחסים בין הצדדים ומזכויותיו של העובד הקבועות בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. במסגרת זו מוטלת על המעסיק החובה לספק לעובדו סביבת עבודה שאינה פוגענית, סביבה מכבדת ובטוחה שהיחסים המתקיימים בה מושתתים על ענייניות ומקצועיות, סובלנות ואדיבות. מדובר במושכלות יסוד של משפט העבודה המהוות את הבסיס האיתן לכל מערכת יחסי עבודה, אף אם אינן כתובות ברחל בתך הקטנה בחוק ספציפי."

הנאשם מנע מהמתלוננת את הזכות להשמיע טענותיה קודם החלטתו לנקוט נגדה בצעדים שפגעו בה. זכות השימוע הוכרה זה מכבר בזכות אינהרנטית המוענקת לכל מי שעלול להיפגע מהחלטה מינהלית (ראה, למשל, בג"צ 5770/05 נגה וייזל נגד מפכ"ל המשטרה – ניתן ביום 28.9.2006).

הנאשם שביקש להעביר את המתלוננת מתפקידה מנע מהמתלוננת את זכות השימוע תוך פגיעה קשה בכבודה. על חשיבותה של זכות הטיעון המוענקת לעובד קודם שינוי בזכויותיו עמדו בתי המשפט בפסיקה רחבה. כך ביחס להעברה יזומה בשירות המדינה, שלא מטעמים משמעותיים, נפסק בדב"ע נד/71-3 אילת – שירות התעסוקה, פד"ע כז 169, 178 :

" בהעברה למשרה אחרת מטעמים אחרים, ההלכה היא כי מאחר ומדובר בהפעלת "כוח" של מעביד, הרי ש"על על הפעלת כוח, בעיקר כשמדובר בגוף ציבורי, חל הכלל שיש להפעילו משיקולים רלוונטים, ועת מדובר בעובד-מעביד-ב"תום לב" וב"הגינות". (דב"ע מד/3-7, בעמוד 416). כלל זה הוא הבסיס לזכות של העובד הנוגע בדבר כי טענותיו תישמענה בטרם יוחלט על העברתו ממשרתו למשרה אחרת וכי יש ליתן לו "שעת כושר" להישמע ולטעון טענותיו כנגד ההעברה" (דב"ע מו/170-3א, בעמוד 243)."

התנהגותו זו של הנאשם, איש חינוך ומנהל בית ספר, עלינו עמדנו לעיל בדיונונו באישום השני אינה הולמת עובד מדינה, ועלולה לפגוע בתדמיתו או בשמו הטוב של שירות המדינה.

אשר על כן מצאנו להרשיע את הנאשם בעבירה לפי סעיף 17(3) לחוק שירות המדינה (משמעת) התשכ"ג – 1963 בגין התנכלותו למתלוננת כמפורט בקביעתנו לעיל.

11. סוף דבר

אנו קובעים כי הנאשם לא הטריד מינית את המתלוננת ולפיכך אנו מזכים אותו מעבירות משמעת לפי סעיפים 17(1), (2) ו-3 לחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג- 1963, המתבססים על טענות להטרדתה

המינית של המתלוננת.

עם זאת אנו מרשיעים את הנאשם בעבירות לפי סעיף 17(3) לחוק. קבענו (בהתייחס לפריט האישום השני באישום הראשון) כי הנאשם התנהג התנהגות שאינה הולמת עובד מדינה, בכך שחיבק או ניסה לחבק את המתלוננת ללא רצונה ביום 1.9.2016.

עוד מצאנו שיש להרשיע הנאשם בעבירה של התנהגות בלתי הולמת (כאמור בסעיף 17(3) לחוק שירות המדינה) גם בהתייחס לממצאים שקבענו בדיוננו באישום השני, דהיינו התנכלות למתלוננת והתעמרות בה, הגם שאלה לא בוצעו על רקע מיני או מחמת הטרדה מינית כלשהיא של המתלוננת.

הכרעת הדין ניתנה ביום א' בתמוז תשע"ט – 4.7.2019, בהעדר הצדדים ותועבר אליהם באמצעות הדואר האלקטרוני והדואר הרגיל.

טיעונים לאמצעי השמעת יישמעו ביום 18.9.2019 שעה 11:30 בבית הדין למשמעת בחיפה (רח' פל-ים 15, חיפה).

(-)	(-)	(-)
עו"ד פיראס פראג'י	גב' טליה פרידלר	עו"ד אורי כהן – אבה"ד
חבר המותב	חברת המותב	יו"ר המותב